

TERCHOVÁ

DVOJMESAČNÍK VŠETKÝCH TERCHOVČANOV
ROČNÍK 35, 2/2024, CENA 1,50 €
WWW.TERCHOVA.SK, ISSN 1338 - 8827
VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE
FOTO MARIÁN ZAJAC

DEŇ ZEME – SME NA JEDNEJ LODI

Lokálpatriot

Bolo to začiatkom júla 2022, keď som bol v meste automobilov – Mladej Boleslavi zaviesť syna Adama na futbalové prázdniny ku kamarátovi Jurajovi. Na druhý deň som sa vracal domov rovnakou trasou a v Kolíne, kde som mal prestupovať na rýchlik do Žiliny, som si naplánoval návštevu pátra Jána Halamu, ktorý v terchovskej farnosti pôsobil v rokoch 2004 – 2010. V súčasnosti spravuje so spolubratmi verbistami veľkú farnosť v spomínanom stredočeskom meste, ktoré má niečo vyše tridsať tisíc obyvateľov a je dôležitou železničnou križovatkou. Páter Janko mi vždy pri občasných stretnutiach nezabudol povedať, aby som sa u neho zastavil, keď budem mať čas a cestu okolo. Využil som preto príležitosť a neohlásene som zaklopal na dvere fary v blízkosti majestátneho gotického Chrámu sv. Bartolomeja, ktorý je zároveň farským kostolom s puncom národnej kultúrnej pamiatky. Žiaľ, na fare vtedy nebolo nikoho. Až neskôr som sa dozvedel, že páter bol v tom čase odcestovaný na dovolenku. Tak to niekedy býva, keď sa človek neohlási a ide na *blink*. Bolo hodinku pred poludním a do polnočného odchodu vlaku smerom na Slovensko, na ktorý som mal lístok s miestenkou, ostávalo približne dvanásť hodín. Nuž, čo už..., povedal som si, nevádi. V podstate sa nič nestalo. Za tie roky cestovania za štúdiom, futbalom, výletmi alebo inými dobrodružstvami sa stalo všeličo. Takéto situácie naučia človeka mať v talóne plán „B“. Tak som si povedal, že využijem ponúknutý čas a trochu sa potúlam po Kolíne a jeho zákutiach. Prvé kroky viedli do záhradnej kaviarne hneď vedľa zmieňovanej gotickej dominanty mesta na rieke Labe. Toto rozhodnutie sa ukázalo ako výborné. V útulnej kaviarničke miestnej charity ma s kávou láskavo obslúžili ľudia s mentálnym hendikepom, ktorí sa popritom aj prihovorili a pypytovali sa, odkiaľ som a kam idem. Moje odpovede v slovenčine započú aj jeden pán sediaci o dva stolíky ďalej pri orosenom pohári zlatistého moku z Plzne, ktorý ihneď zareagoval šťavnatou češtinou. „Jó, tak Terchovou já znám, vždyť jsem byl v Žiline patnáct len u vojska jako voják z povolání. V Žiline jsem se i voženil a žije tam doteďka syn s rodinou. Na Bobotech bejvávali školení, přes Diery jsme lezli s plnou polní na cvičení. Jó, to byly časy...“ Pri tomto povzdychu sa už pán, vekom okolo šesťdesiatky, postavil a blížil sa ku mne. Vystretou pravícou a spoločným stiskom rúk na znak okamžitej spriaznenosti vysypal na mňa ďalšie slová. „Jsem Miroslav Charamza, pro tebe Míra. U vojska už dvacet let nejsem. Ja nesnáším zelenou co se armády týče, ale jinak je to nádherná farba. Děláme ještě zde ve fabrice, ale mohl bych jet už i do důchodu...“ Po týchto vetách si prísadol ku mne a chvíľu sme sa ešte na mieste rozprávali už ako päťminútoví starí známí. Keď zistil, čo a ako je to v ten deň so mnou, zareagoval okamžite. „Mariáne, je čas voběda, čas posílit žaludek. Projdeme se k hospodě U kostelíčka, tam bezvadne vaří starou českou kuchyní, tam si dáme knedlo vepřo zelo a zalijem to plzničkou.“ Nedalo sa oponovať

a ani som nechcel. Cestou sme prechádzali historickými uličkami s Námestím Karla IV. O všetkom som mal patričný výklad. Keď sme prechádzali cez most ponad najväčšiu českú rieku, Míra zastal a s nefalšovanou českou hrdosťou spustil. „Mariáne, tak tohle je Labe, naše Labíčko..., a kolem ní se od Pardubic a pak dál od Kolína na Mělník vine zlatý pás Země české. No není to nádhera, Mariáne?“ Je to nádhera, Míra, odpovedal som dívajúc sa k horizontu na západe, kde sa rieka zatáčala vpravo a kde sa nachádza na jej pravom brehu mestský park. Tam sme sa po naozaj chutnom obede v horúcom júlovom popoludní išli schladit do tieňa korún listnatých stromov. Prechádzka popod agáty, duby, lipy padla vhod a aj počas nej ma môj exkluzívny sprievodca, inak celoživotný slávista a obdivovateľ Frantu Veselého, zahŕňal novými a novými kolínskymi reáliami. „Koukni tam, kamaráde, jiste znáš 'Potkali se u Kolína' – legendární pohádku o dvou medvědích. Tady v parku je máme ve dřevě a namalování jsou jak ve filmu.“ Len čo to Míra dopovedal, hádam ani slinu neprehltol, už ukazoval na ďalšiu našu zastávku, ktorou bola letná terasa vedľa detských ihrísk. „Tam hodíme kotvičku, Mariánku. Jaké by to bylo být v Kolíne u Labe a nedát si postřížinské pivo z nedalekého Nymburku. To víš, kamaráde, sranda musí bejt i kdyby na chleba nebylo, ale kdyby nebylo na pivo, tak tam by sranda končila“ – usmial sa potmehúdsky popod nos štamgast Míra po prvých dúškoch legendárneho českého piva. A musím povedať, že chutilo v tom letnom sparne náramne. Neostalo pri jednom... Keď sa deň skláňal k večeru a žeravé slnko zapadlo za vlniace sa polabské žirne polia, zdvihli sme s Mírou kotvu a pomaly sa blížili mestom k železničnej stanici. Cestou sme sa ešte zastavili v prístave, kde mala na lodi koncert mne neznáma undergroundová kapela. Na stanici mi pred odchodom vlaku kúpil Míra v bufete do cesty posledný kebab a pol hodinu pred polnocou mi z perónu zamával šťastnú cestu na Slovensko. Rýchlik z Plzne do Humenného odpovedal Mírovi známym klaksónom, ja som sa usadil na miesto a v tichu noci unášaný krajinou som rozmýšľal nad človekom, ktorý sa mi nezištne venoval pol dňa. V Ústí nad Orlicí som zaspal a snívalo sa mi, ako Míra rozpráva pri postřížinskom pive o atmosfére v Edene na zápasoch Slávie Praha.

Možno sa pýtate, milí čitatelia, prečo vám takto podrobne opisujem svoj pol deň prežitý v Kolíne. Je to z jednoduchého dôvodu. Všetci sme z času na čas okolím konfrontovaní s úrovňou našich schopností a vedomostí o rodine, doline, dedine, krajine alebo svete. Historické, zemepisné či spoločenské súvislosti nám môžu narobiť aj isté problémy. Ale nemala by chýbať ochota učiť sa, pýtať sa, komunikovať, snažiť sa tomu druhému pri-niesť kus seba samého aj s priestorom, v ktorom žijeme. V tomto duchu spomínam na kamaráta Míru z Kolína, veľkého lokálpatriota so srdcom na správnom mieste.

Marián Zajac

GRAFICKÁ ÚPRAVA

Mgr. art. Adriána Ondrušová

ADRESA REDAKCIE

MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129, 0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138, terchova@terchova.sk

EVIDENČNÉ ČÍSLO

3548/09
ISSN 1338-8827

Vyšlo v máji 2024

VYDANÉ
S FINANČNOU
PODPOROU
VARÍNSKEJ
TLAČIARNE

VYDÁVA

Miestne kultúrne
stredisko Terchová,
ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO VYDAVATEĽA

00364 886

ŠÉFREDAKTOR

Ján Mího ml.

REDAKCIA

Katarína Halapiová,
Alena Cingelová,
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Peter Cabada, J,
Rudolf Patrňáciak,
Ing. Marián Zajac,
Ing. František Kadaš,
František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA

Mgr. Peter Cabada

TLAČ

Varínska
tlačiareň, Varín

Obsah

Myšlienka na tento čas

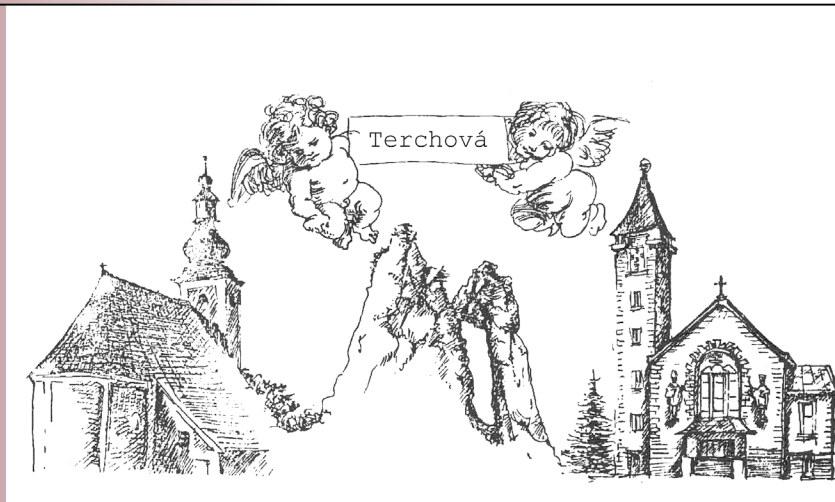
**SLEPÁ ULIČKA, KOĽKO TÁ
UŽ VIDELA NEŠŤASTIA!**

Peter Gregor
(nedožítá osemdesiatka)

2	ÚVODNÍK Lokálpatriot	20	UDIALO SA Koncert venovaný sv. Jánovi Pavlovi II. so vzácnou návštevou Krištáľové krídlo 2023 TND informuje Finisáž výstavy Maľované krajiny III. Speváčky z Terchovej v Novej synagóge Žilina Jozef Romančík sa stal predsedom RSVS – Žilina SZTP – Základná organizácia Terchová	40	ŠPORT Bronz zo zimnej Deaflympiády Lyžiarske triumfy Matúša Gembeša a Jakuba Martinca Florbalový turnaj starších žiakov Bilancovanie stolnotenisovej sezóny 2023/2024 64. ročník Jánošíkovej valaštičky
4	FARSKÉ LISTY Deň otvorených dverí v Nitrianskom seminári Sviatok skautov				
5	SPOMIENKY Za Vladimírom Gajdošíkom				
6	SERIÁL Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine				
	O Božom Milosrdenstve s rehoľnou sestrou Príprava birmovancov	25	CSS INFORMUJE Stretnutie Rady prijímateľov AVES terapia		
9	NAŠI VO SVETE Farská púť do Poľska a Litvy	26	OSOBNOSTI TERCHOVEJ (99.) Ladislav Hanuliak	44	INFOSERVIS
10	OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE Výsledky prezidentských volieb v obci Terchová Vyčistili sme si Terchovú Oprava turistických chodníkov	28	PREČÍTALI SME SI Svetové ocenenie má aj silnú martinskú pečať		
		29	ĽÚTORIADKY Za Ernestom Bryllom		
		30	PREČÍTALI SME SI Nadčasové umelecké posolstvá Karola Skřípského		
12	JÁNOŠÍKOVE DNI 2024 Prípravy festivalu v plnom prúde	33	UDIALO SA Za humnami v Terchovej		
15	DO VAŠEJ POZORNOSTI Zabezpečte si oceňovanú knihu Najkrajšou knihou je Terchovská muzika	34	ZŠ S MŠ ADAMA FRANTIŠKA KOLLÁRA Zo života školy Školská hymna Vokálna jar 2024 Kysucké Nové Mesto		
17	TLAČOVÁ SPRÁVA Kniha Horného Považia 2023				
18	JUBILEUM Storočnica narodenia kardínala Jozefa Tomka Pred 100 rokmi sa narodil Jozef Kroner	38	RECEPTY NA TENTO ČAS Perkelty a paprikáše		

Potkali se u Kolína...

KRESBA Milan Opalka
Noviny Terchová, 1990

Deň otvorených dverí v Nitrianskom seminári

Deň otvorených dverí v Nitrianskom kňazskom seminári sa uskutočnil 25. februára 2024. Na podujatí sa zúčastnili aj miništranti z farností, kde pôsobia verbisti – teda i z Terchovej. Celkovo bolo prítomných viac ako 300 miništrantov z 80 farností Nitrianskej, Žilinskej a Trnavskej diecézy. Svätú omšu pre miništrantov celebrol nitriansky biskup Mons. Viliam Judák, ktorý vyzdvihol miništrantskú službu pri oltári. Účastníkov potom čakal duchovný i zábavný program – prehliadka seminára, stretnutie s bohoslovcami, adorácia a výborný obed. Bohu vďaka za tento čas.

TEXT a FOTO páter Martin Štefanec, SVD

Terchovskí miništranti Andrej, Patrik, Martin a Daniel.

Sviatok skautov

Svätý Juraj je patrónom skautov. Na jeho sviatok, 24. apríla, sme mali v našom kostole sv. omšu, na ktorej sa zúčastnili terchovskí skauti s ich vedúcimi. Páter Martin pri tejto príležitosti priblížil počas kázne vlastnosti sv. Juraja – jeho odvahu, čestnosť a správnosť života, ktorými sa môžeme inšpirovať. Svätý Juraj, oroduj za nás!

TEXT a FOTO páter Martin Štefanec, SVD

SPOMIENKA

AJ KEĎ ČAS BEŽÍ AKO VODA,
ZABUDNÚŤ NA TEBA SA NEDÁ.

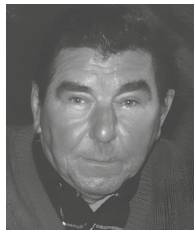
S TICHOU SPOMIENKOU
K TVOJMU HROBU CHODÍME,
PRI PLAMIENKU SVIEČKY
SA ZA TEBA MODLÍME.

DŇA 18. APRÍLA 2024 SME SI
PRIPOMENULI 10. VÝROČIE,
ČO NÁS NAVŽDY OPUSTIL
NÁŠ MILOVANÝ OTEC, STARÝ
OTEC A PRASTARÝ OTEC

MAREK REPÁŇ

SPOMÍNA ĽUDMILA S RODINOU

SPOMIENKA

S LÁSKOU V SRDCI
STÁLE SPOMÍNAME...

DŇA 5. MARCA 2024
UPLYNULO ŠEŠŤ ROKOV, ČO
NÁS NAVŽDY OPUSTIL

MILAN ŠUŠOVČIAK

S LÁSKOU SPOMÍNA
DCÉRA S RODINOU

SPOMIENKA

DOTĽKLO SRDCE, UTÍCHOL
HLAS, MILOVAL ŽIVOT,
PRÍRODU I NÁS.
ODIŠIEL SI NÁHLE OD NÁS
AKO KRÁSNY DEŇ,
NESTIHOL SI POVEDAŤ:
ZBOHOM, UŽ VIAC NEPRÍDEM.

DŇA 9. MARCA 2024 UPLYNULO
PÄŤ ROKOV, ČO NÁS NAVŽDY
OPUSTIL MILOVANÝ MANŽEL,
OTEC, SYN A KAMARÁT

BRANISLAV PORUBČANSKÝ

S LÁSKOU SPOMÍNA
MANŽELKA S DEŤMI

Nastúpení v uniformách.

Za Vladimírom Gajdošíkom

Na Veľký piatok, 29. marca 2024, nás vo veku 49 rokov (nar. 7. 1. 1975) navždy opustil člen Dobrovoľného hasičského zboru Terchová a dobrý kamarát Vladimír Gajdošík. Hoci ho v živote postretli ťažkosti, nikdy nepovedal nie, keď bolo treba priložiť ruku k dielu a pomôcť – či už susedom, v obci, alebo medzi hasičmi. Na poslednej ceste sme sa v hojnom počte prišli rozlúčiť s našim členom Vladom, aby sme mu vyprosili, tak ako aj ostatným zosnulým terchovským hasičom, odpočinutie večné v Nebeskom kráľovstve.

DHZ Terchová
FOTO Katarína Cingelová

Navždy v našich srdciach...

Vladimír Gajdošík

7. január 1975 – 29. marec 2024

Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine

(LXX., LXXI)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu našej – terchovskej histórie.

Kamenný kríž u Vyšných Repáňov

Táto originálna kamenná pamiatka z terchovského pieskovca bola postavená tesne po druhej svetovej vojne. Nachádza sa v doline Struháreň, v osade Vyšní Repáňovia, presne v križovatke hlavnej cesty vedúcej do Šípkovej a miestnej komunikácie vedúcej do osád Kvočkovia, Šmehýlovia, Marunovia a ďalších. Celková výška sakrálneho diela, pozostávajúceho zo šiestich rozmerovo rôznorodých samostatných častí, je 350 centimetrov. Najvyššou časťou je 120 centimetrový kríž so 60 centimetrovým, zrejme liatinovým korpusom Ukrižovaného Krista. V strede sa nachádza meter vysoký kváder s preskleným výklenkom pre 60 centimetrovú sochu Panny Márie. Viac informácií o zaujímavých historických súvislostiach postavenia kríža nám ochotne poskytla čoskoro 91-ročná pani **Viktória Stašová** (rodená Repáňová).

„Na tom mieste, kde stojí teraz kríž, bývala veľká jama; tam stávala voda, ktorá stekala od Kvočkov aj zo Šípkovej. Cez front, keď prechádzal Terchovou mala som 12 rokov, sme ako deti vyšli na kopec Nižný Žiar, čo je nad nami. Odtiaľ sme sa dívali smerom na dedinu ako horela, keď sa bojovalo. Pravdaže, báli sme sa. Keď front prešiel, naši rodičia, Jozef Repáň a mama Mária (rodená Hanzelová), spolu so svákom Jozefom Kadašom a tetkou Žofiou rozmýšľali, ako by sa *odplateli* za prežitie vojny. Rozhodli sa spolu so susedmi, že postavia kríž aj s Panenkou Máriou. Dali hlavy dokopy, ako by to celé zvládli, lebo peňazí nebolo. Pomáhali si, ako vedeli... Kamenné kvádre doviezol otec buď z Hatí, alebo Spodoliny a boli zložené u nás na humne. Spomínanú

Bratia Alojz (vpravo) a Anton Repáňovci (polovica 50. rokov minulého storočia)

jamu, miesto, kde mal kríž stáť, sme pomáhali vyrovať a upraviť aj my deti. Tam si kamenári z Kamencov – Štefan Podhorský (muž Milky, rodenej Kobrtkovej) a Kalman Krkoška – najprv postavili také pomocné kozy na stavbu, a začali robiť. Asi do roka bol kríž postavený. O majstrov sa *trebalo* postarať. Spomínam si, že zavše nám aj otec povedal: *„dieťatá, dajte im niečo zjesť, keď aj len chleba ze slaninu.“*

Pamätám sa, že všetko dokopy okolo kríža stálo približne 2 500 vtedajších korún. Otec Jozef mal na to písanku a v nej si viedol evidenciu finančných darov od ľudí. Hádám najviac peňazí vždy nechal na kríž Bubák z Kyčierky. Meno mal Alojz Kováč a u našich si nechával odložiť *dôchodek*. Volali sme to Bubákova knižka. Vtedy ešte neboli dôchodky, ale on bol kedysi legionár v prvej svetovej vojne, tak peniaze dostával. Niekedy si z Kyčierky prišiel pre ne aj po troch mesiacoch – a vždy nechal z dôchodku i na kríž. Stále to však bolo málo peňazí, tak naši s Kadašovcami rozmýšľali a zháňali ďalej. Zrodil sa tak nápad, aby sa v škole u Repáňov spravilo divadlo. Riaditeľ Kunst nacvičil s nami hru Kamenným chodníčkom. Nevestu hrala Anna Struhárnianská, ktorá sa neskôr vydala za Chotár za Antona Miha. Mladého zaťa hral Vincent Kadaš, ktorý potom býval na Panskej lúke.

Po nacvičení divadla sme chodili vystupovať do Terchovej, hrali sme v Družstve (terajší Kultúrny dom Andreja Hlinku), Zázrivej, vo Varíne... Vyberalo sa po korune československej. V dokončenom kríži mala miesto aj Panna Mária, ktorú ale bolo treba kúpiť. Lenže z čoho... Po vojne nebolo *ničeho*, tak

sme sa vybrali na *odpusť* do Starých Hôr. Z Terchovej sme tam išli peši cez Oravu, kde sme objavili sochu Panenky Márie; aj sme ju kúpili od jedného chlapa, čo predával sväté veci. Mama mi uviazala do batôžka Pannu Máriu a ja som ju celou cestou domov niesla na chrbte. Odvtedy Pannu Máriu už však nosím na chrbte, ale v srdci... Neskôr som bola na birmovke a venčekom, ktorý som mala na hlave, som obdarovala Panenku Máriu, aby bola i ona taká pekná, ako ja... Ten venček ju potom zdobil hádam aj osem rokov. Odmala mám rada Pannu Máriu, ochraňuje ma a sprevádza, aj moju rodinu, celý život. O kaplnku – kríž sa po rodičoch staral brat Alojz s manželkou Máriou a ich deti. Teraz tam býva a o kaplnku sa stará synovec Paľko Repán s rodinou.“

Spomínaný **Pavol Repán** nám tiež ochotne porozprával o kríži, zamerajúc sa na obdobie od poslednej rekonštrukcie. „Posledná veľká rekonštrukcia prebehla v roku 2005; ešte žili aj naši rodičia Alojz a Mária. Vtedy sa odstránilo pôvodné kovové oplotenie a postavil terajší betónový plot s drevenými výplňami. Vymenila sa i socha Panny Márie, lebo pôvodná sa začala rozpadávať. Nová socha Panny Márie (skoro identická s pôvodnou) sa zakúpila v predajni Lúč na Farských schodoch v Žiline, kde dnes stojí OC Mirage. Pri obnove vnútorného výklenku na umiestnenie sochy bola objavená aj pôvodná elektrická inštalácia osvetlenia výklenku. Táto musela byť odstránená, lebo bola plne nefunkčná. Komplet sa vyčistil skelet kríža z terchovského pieskovca, obnovil korpus Ukrižovaného i nápis na kríži v znení: **Z POVDĎAČNOSTI POSTAVELI OBCANIA STRUHÁRNE ZA ŠTASTLIVÉ PREŽITIE VOJNY v r 1945’.**

Po obnovení kríža sa 11. septembra 2005 uskutočnila za pekného počasia pri kríži sv. omša, ktorú slúžil páter Peter Kubík, SVD, vtedajší terchovský kaplán. Kríž má aj technickú anomáliu. Od svojej stredovej osi je odklonený 5 centimetrov. Keď majú Taliani šikmú vežu v Pise, prečo by Terhovci nemohli mať šikmý kríž v Vyšných Repáňov... Od malého chlapca si ešte pamätám, ako sa v máji a októbri po večeroch pravidelne modlievali ľudia od Repáňov ruženec. Bolo to magické. Míhotavé svetlá sviečok s vôňou topiaceho sa vosku a hlasom ľudí, modliacich sa spoločne ruženec...“ – sugestívne zakončil svoje rozprávanie Pavol Repán.

Za spoluprácu pri dokumentovaní tohto kríža ďakujeme aj pani Márii Akantisovej (rodenej Stašovej) a pánovi Františkovi Muchovi.

Kaplnka Panny Márie v osade Mičiaňovia

Ak by ste chceli, milí čitatelia, navštíviť osadu Mičiaňovia, možno sa vám tam pôjde najlepšie a najkratšie zo susednej dediny Lutiše. Ide de facto o prvú osadu v hornotížinskom katastri, kde sa začínajú aj prvé čísla domov bývalej samostatnej obce Horná Tížina, ktorá dnes územno-správne patrí pod Terchovú. V tejto osade sa nachádza približne 60 centimetrov vysoká drevená kaplnka Panny Márie, so sedlovou strechou, umiestnená na pekne urastenej lipe. Vo vnútri sú okrem sochy Panny Márie aj dve menšie sošky sv. Floriána – ako spomienka a ochrana pred nebezpečenstvom ohňa a požiaru. Je to novšia kaplnka, ale v osade sa nachádzala i staršia; práve tá bola spomínaným živlom, ktorý spôsobil blesk, poškodena. Zaujímavé informácie o histórii oboch kaplniek nám ochotne sprostredkovala pani **Anna Kaňová** (rodená Kubíková), bývajúca v Belej, ktorá pochádza z Terchovej – Panskej lúky.

„Pôvodnú kaplnku Panny Márie u Mičiaňov postavili moji starí rodičia Gilka a Jozef Nemčekovci po roku 1900. Do osady chodievali v lete na tzv. *cholvarek*, kde sa gazdovalo, pásol dobytok, obrábali roly. Na zimu sa vracali do Kováčov – osady v Kubíkovej. Z rozprávania maminej najstaršej sestry Heleny viem, že kaplnka bola umiestnená na lipe, do ktorej neskôr strelil blesk. Kaplnku

tak premiestnili. Teta Helena spomínala, že na drevenici mali veľmi malé okná, ktoré boli umiestnené vysoko. Vtedy tam bolo aj dosť vlkov, chodili až k osade a dobíjali sa do nej. Rodina sa často stretávala pri kaplnke v modlitbe...

Ako plynul čas, všetci odišli do miest a všetko splynulo s prírodou. No my, vnúčatá, sme nezabudli a vrátili sme sa do rodiska našej, žiaľ už nebohej, mamy Anny, ktorej snom bolo obnoviť kaplnku. To sa aj podarilo. Nová kaplnka je tam od roku 2015, ale už dlhšie ju mal doma urobenú a pripravenú strýko Štefan Maruna z Chotára. Socha Panny Márie bola vysvätená pátrom Pavlom Krutákom. Ako si naši starí rodičia a ich deti uctievali Pannu Máriu, tak ju máme v úcte aj my. Veľmi nás teší, že si na chvíľu k modlitbe sadnú nielen chatári z osady, ale i tadiaľ prechádzajúci turisti. Nech nás Panna Mária všetkých ochraňuje.“

TEXT a FOTO Marián Zajac

FOTOARCHÍV Viktória Stašová, Anna Kaňová

Stará kaplnka u Mičičaňov

O Božom Milosrdenstve s rehoľnou sestrou

Počas piatkov a nedeľ v pôstnom období sa v našej farnosti konajú aj pobožnosti Krížovej cesty. V piatok 15. marca 2024 k nám zavítala rehoľná sestra **Blanka Krajčíková** z Kongregácie sestier Matky Božieho Milosrdenstva z Košíc. Pomodlila sa s nami Krížovú cestu a po nej v prednáške predstavila život sv. Faustíny Kowalskej, ktorý bol neoddeliteľne spojený s tajomstvom Božieho Milosrdenstva a jeho účinkami. Vďaka hodnotným myšlienkam predneseným sestrou Blankou sme tak mohli načerpať povzbudenie v našej viere, ktorej ovocím budú skutky konané na väčšiu česť a slávu Božiu.

-ms-

FOTO páter Martin Štefanec, SVD

Sr. Blanka Krajčíková

Príprava birmovancov

V rámci prípravy na Sviatosť birmovania, ktorá sa v našej farnosti uskutoční v sobotu 14. septembra 2024, sme 23. marca privítali misijný tím Univerzitného pastoračného centra z bratislavskej Mlynskej doliny. Mladí z UPC ochotne pripravili našim birmovancom adoráciu s chválami a vlastnými svedectvami. Nech spoločné modlitby a prežité chvíle pomôžu a inšpirujú našich birmovancov k šťastnému životu naplnenému opravdivými hodnotami.

-ms-

FOTO páter Martin Štefanec, SVD

Farská púť do Poľska a Litvy

V čase veľkonočnej oktávy, od 3. do 7. apríla 2024, viedli cesty terchovských pútnikov na miesta spojené so sv. Faustínou Kowalskou, ktorá je neoddeliteľne spätá s tajomstvom a účinkami Božieho Milosrdenstva. Páždňové putovanie sme začali v mestečku Glogowiec, rodisku sv. Faustíny, pokračovali cez Swinice Warckie (tu bola pokrstená), Plock, kde pôsobila v kláštore, nasledovala litovská metropola Vilnius (tu sa nachádza originálny obraz Božieho Milosrdenstva), Čenstochová s hlbokou mariánskou úctou. Poslednou zastávkou bolo kráľovské mesto Krakov so Svätyňou Božieho Milosrdenstva v Lagiewnikoch.

Bol to požehnaný čas vo veľkonočnom týždni s prvým piatkom a Fatimskou sobotou, ktorý sme prežili na milostivých miestach. V modlitbách sme tam ďakovali i prosili za Božie dobrodenia a milosti pre našu farnosť aj naše rodiny. Ďakujeme všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom postarali o zdarný priebeh púte. Pán Boh odpláť.

Terchovskí pútnici

FOTO Ján Ďurko, Anna Krištofiková

Rehoľná sestra s relikviárom sv. Faustíny

Vo Vilniuse pred originálom obrazu Božieho Milosrdenstva

Výsledky prezidentských volieb v obci Terchová

Výsledky prvého kola volieb prezidenta SR v obci Terchová

Volebná účasť v Terchovej 51,76 %

Poradie prvých troch uchádzačov o post prezidenta SR

1. miesto:

Peter Pellegrini s počtom hlasov 47,28% (827 hlasov)

2. miesto:

Ivan Korčok s počtom hlasov 36,99% (647 hlasov)

3. miesto:

Štefan Harabin s počtom hlasov 11,15% (195 hlasov)

Umiestnenie uchádzačov po sčítaní všetkých hlasov v obci Terchová

Výsledky druhého kola volieb prezidenta SR v obci Terchová

Volebná účasť v druhom kole v obci Terchová 69,34%

Volebné výsledky

Voľby do Európskeho parlamentu

Pre voľby do Európskeho parlamentu na území Slovenskej republiky, ktoré sa konajú v sobotu 8. 6. 2024 od 7:00 do 22:00 h, boli v Terchovej utvorené volebné okrsky a určené volebné miestnosti.

Zoznam okrskov a miestností

Okrsk č. 1 v budove Obecného úradu

(1. poschodie – zasadacia miestnosť)

Okrsk č. 2 v budove Obecného úradu

(1. poschodie – obradná sieň)

Okrsk č. 3 v Základnej škole-Gregušovia (prízemie)

Okrsk č. 4 v Základnej škole-Gregušovia (prízemie)

Okrsk č. 5 v budove Hotelu Diery (Biely Potok)

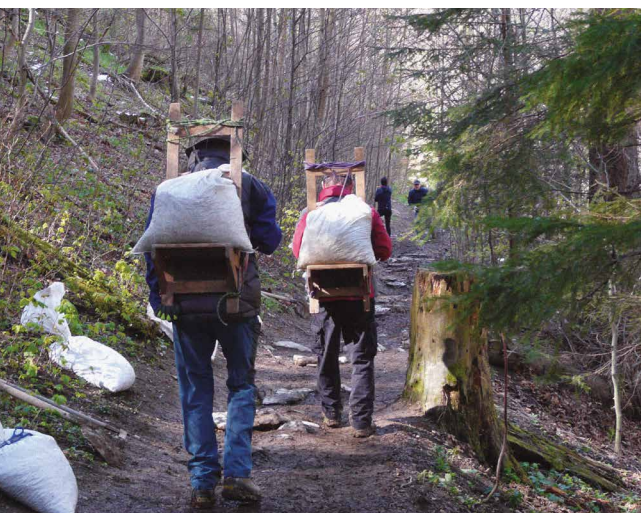

Vyčistili sme si Terchovú

V sobotu 20. apríla 2024 sa uskutočnila záslužná akcia zameraná na vyčistenie našej obce a okolitej prírody. Koná sa tak už tradične v období medzinárodného Dňa Zeme, ktorý pripadá na 22. apríl. Aj napriek nepriazni aprílového počasia ste dokázali, že vám na našom okolí v Terchovej záleží. Vaša práca a úsilie budú viditeľné pre všetkých, ktorí navštívia našu obec a okolitú prírodu.

Úprimne ďakujem poľovníkom, rybárom, hasičom, mladým skautom, jaskyniarom, členom Pozemkového spoločenstva Vallovskej Terchová a ďalším dobrovoľníkom, ktorí priložili ruku k dielu. Okrem klasického plastového odpadu aj tento rok prekvapili niektoré unikátne kúsky, ktoré dokážu ľudia vyhodit bez ohľadu na to, či sa nachádzajú v národnom parku, alebo v okolí vlastného obydľia. Po ukončení brigády sme sa stretli pri dobrom guláši a družnej debaťe v Kultúrnom dome Andreja Hlinku. Ešte raz veľká vďaka všetkým.

Jozef Dávidík
starosta obce
FOTOARCHÍV Ocu Terchová

Oprava turistických chodníkov

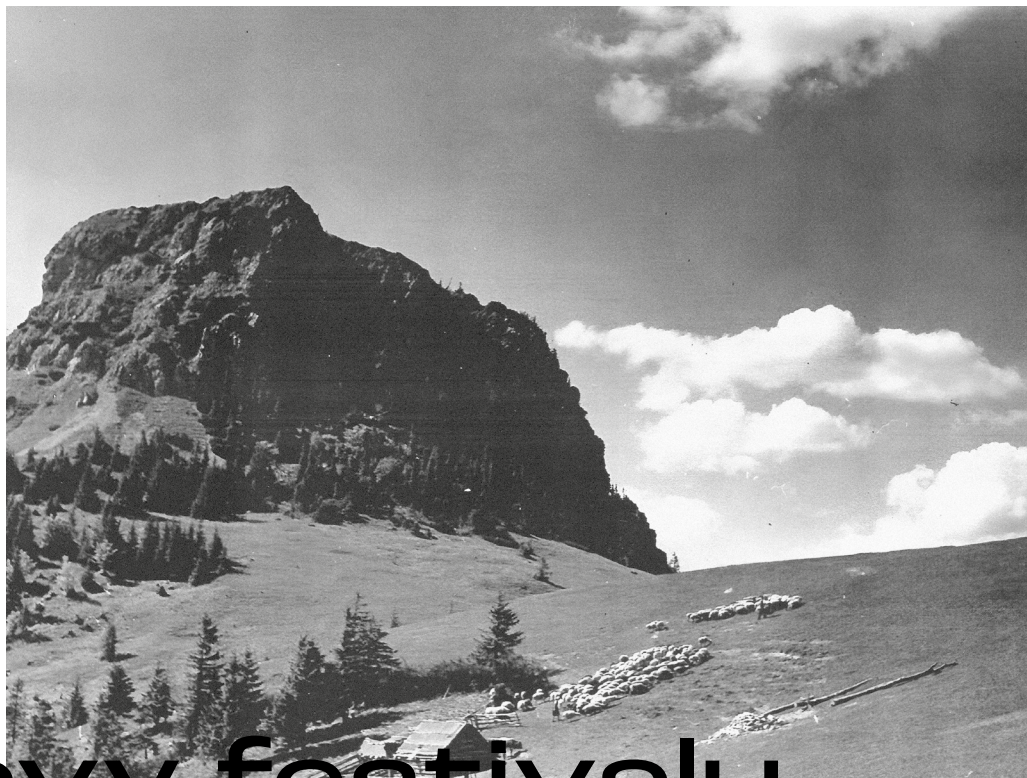
Priatelia Chaty na Grúni a milovníci prírody Vrátnej sa stretli už po 20-krát na údržbe a oprave turistických chodníkov. Objektom opráv bol hlavne žltý turistický chodník Vrátna výťah–Chata na Grúni, kde sa opravili a vysypali štrkom tri kritické úseky. Na modrom turistickom chodníku Starý dvor–Chata na Grúni sa osadil nový mostík a opravili miesta najviac poškodené eróziou. Na chodník Štefanová–Chata na Grúni sa pri úprave musel použiť pri zarovnaní hlbokých kolají a pri výmene odrážok vody aj bager. Na vydarenej akcii, ktorej prišlo i počasie, sa zúčastnili nadšenci z rôznych kútov Čiech, Moravy a Slovenska. Veľké poďakovanie patrí všetkým brigádnikom a tiež OOCR Malá Fatra za materiálnu podporu.

TEXT a FOTO Vladimír Vallo

Priatelia Chaty na Grúni

Salaše boli neodmysliteľnou súčasťou žulého pulzovania pastierskej kultúry, čo v plnej miere platilo aj v prípade Terchovej (salaš pod Malým Rozsutcom – začiatok 50. rokov minulého storočia). FOTOARCHÍV MKS Terchová

Prípravy festivalu v plnom prúde

JÁNOŠÍKOVE DNI 2024

Dramaturgický koncept Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej bol v uplynulých desiatich rokoch postavený na východiskových myšlienkových bodoch, ktoré programovo rozvíjali tieto kľúčové slová:

2014 – *UNESCO*

2015 – *Jubileá*

2016 – *Kontinuita*

2017 – *Výmena*

2018 – *Legenda*

2019 – *Muzikant*

2020 – *Otcovizeň*

2021 – *K.R.O.J.*

2022 – *K.U.M.Š.T.*

2023 – *M.U.Z.I.K.A.*

Pokiaľ ide o chystaný 62. ročník Jánošíkových dní (31. júl – 4. august 2024), východiskovým dramaturgickým, respektíve ideovým bodom bude kľúčové slovo **KORENE** – s podtitulom **Túry do pastierskej kultúry**.

Zdôvodnenie konceptu

V období od 14. do 17. storočia zasiahla územie dnešného Slovenska prístahovalecká vlna označovaná ako valašská kolonizácia. Počas nej prichádzalo na naše teritórium valašské obyvateľstvo, ktoré sa živilo prevažne horským pastierstvom oviec, a preto osídľovalo najmä vyššie položené horské a podhorské oblasti. Migračné procesy dali do pohybu obyvateľstvo žijúce na svahoch a v podhorí Južných Karpát vo Valašskom kniežatstve. Toto kniežatstvo ležalo na území súčasného Rumunska medzi Južnými Karpatmi (staršie označovanými ako Transylvánske Alpy) a riekou Dunaj. Hoci išlo o samostatný politický útvar existujúci na konci trinásteho a v priebehu štrnásteho storočia, uhorskí panovníci prejavovali snahu zasahovať do diania v kniežatstve

a vtlčiť mu svoju suverenitu. Naznačené snahy však nevedli k želanému záveru a od konca 14. storočia začal v regióne výrazne rásť vplyv rozpínavej Osmanskej ríše. Práve jej intenzívny tlak, ako i nedostatok pastvín a hľadanie vhodnejších podmienok na život spustili mohutný pohyb početného spoločenstva tohto pastierskeho ľudu. Zakrátko sa do kolonizácie zapojili a ďalej na nej zúčastňovali aj ďalšie etniká, s ktorými prišli Valasi do kontaktu medzi prvými.

Na územie dnešného Slovenska prenikli prví valaskí pastieri v prvej polovici 14. storočia (najzápadnejšie oblasti Východných Karpát). Ich prítomnosť vo Zvolenskej, Liptovskej, Oravskej a Trenčianskej župe, do ktorej neskôr patrila obec Terchová, máme hodnoverne doloženú v druhej polovici 15. storočia. Oprávnené možno konštatovať, že do „konca stredoveku sa valašské pastierstvo rozšírilo vo všetkých oblastiach Slovenska zasiahnutých valašskou kolonizáciou“. Zásadnejší vplyv na charakter osídlenia na Orave a Kysuciach (vrátane Terchovej) mala ale valašská kolonizácia v období raného novoveku – čiže v priebehu 16. a 17. storočia. Valašské obyvateľstvo prinieslo na naše územie nielen valašské právo, osobitnú formu

valašskej samosprávy, hrubé valašské súkno, technické zariadenie na vodný pohon a hlavne nové formy chovu takzvaného valašského dobytku (ovce, kozy), ale bezprostredne s ním súvisia aj počiatky formovania tradičnej ľudovej (pastierskej) kultúry na Slovensku. Závery rôznych výskumov jednoznačne dokladajú, že pôvodné domáce obyvateľstvo si osvojilo, prevzalo a rozvinulo kultúru valašských, respektíve ovčiarskych kolonistov. Dodnes registrujeme na Slovensku hojný výskyt prvkov valašskej (valaskej) kultúry. Prejavujú sa nielen v spôsobe života, ale najmä v hudobnom a tanečnom folklóre, hre na píšťalky, gajdy a fujary. Valaský tanec kľúčovo ovplyvnil celú tanečnú kultúru pôvodného obyvateľstva, pastierske piesne boli mimoriadne obľúbené v jednotlivých dedinských spoločenstvách. Muzikanti, ktorí hrávali kedysi na zábavách či svadbách, zvykli bývať hlavne pastieri. Samozrejme, v plnej miere to platilo aj o Terchovej a jej hudcoch.

Kľúčový význam z pohľadu obživy ľudí malo v horských oblastiach Slovenska drevo. Hojnosť a jeho materiálové vlastnosti (ľahká opracovateľnosť, trvanlivosť, pevnosť...) boli impulzom k tomu, aby ľudia využívali drevo aj na zhotovovanie predmetov bežnej potreby. Doteraz sa zachovali drevorezby súvisiace s charakteristickým zamestnaním Terchovcov – pastierstvom a salašníctvom. Mnohé súčasti bačovského riadu, najmä varechy, črpáky, formy na syrové figúrky a ostiepy, patria medzi klenoty ľudového umenia. Popri tejto línii je vo figurálnej tvorbe azda všetkých terchovských a viacerých slovenských i poľských rezbárov nezastupiteľne prítomná jánošíkovská tematika. Artefakty, ktoré ju reprezentujú, predstavujú významnú časť zbierkových fondov celoštátnych aj regionálnych galérií a múzeí. Registrujeme i niekoľko rezbárov, ktorí zhotovili interesantné diela s tematikou terchovskej muziky.

Nezastupiteľnú rolu zohralo drevo ohľadne výroby hudobných nástrojov. Terchovskí muzikanti boli dlhé roky široko-ďaleko známi aj tým, že si vlastnoručne zhotovovali inštrumenty, na ktoré v minulosti hrávali na krstinách, svadbách, zábavách, fašiangoch, stávaní májov, pri jánskych ohňoch... Išlo nielen o bezdierkové píšťalky (koncovky), ale i husle a terchovskú basičku (violončelo).

Termín „pastierska kultúra“ možno u niekoho vyvolať pocit čohosi nižšieho, podradného, menejcenného a hlavne – nemoderného. Treba však zdôrazniť, že pravdou je pravý opak. Pastierska kultúra všade

na svete patrí medzi najcennejšie, takzvané pôvodné kultúry. Svojím obsahom i formou prudko kontrastuje s kultúrou neskoršou, umelou, mestskou i kultúrou šľachtických vrstiev. Ľudová kultúra, vznikajúca bez akéhokoľvek školenia, je rýdzim produktom hlbokého a čistého sveta pastierskeho ľudu. Jej prejavy majú fascinujúcu spontánnosť, akou nás dnes očarúva uvoľnená moderná umelecká tvorba... Moderné umenie na Slovensku vedome čerpalo zo studnice pastierskej kultúry a nachádzalo v jej iskrivosti nevyčerpatelnú inšpiráciu – či už vo výtvarnom, hudobnom, slovesnom alebo filmovom umení.

Sláčiková ľudová hudba ako integrálna súčasť pastierskej kultúry bola v oblastiach valašskej kolonizácie stredobodom všetkých spoločenských akcií. Hudobníci spravidla vyrastali v muzikantských rodinách. Ak sa intenzívnejšie venovali hudbe (kumštu), neboli v dedinskom prostredí pre svoju činnosť príliš vážení. Skôr ich považovali za lahtikárov, ktorí uprednostňujú zábavu na úkor roľníckej, drevorubačskej a inej ťažkej roboty. Vysoká muzikalita a virtuózne dispozície hudcov však vzbudzovali obdiv. Dobrý muzikanti po desaťročia udržiavali a rozvíjali hráčske, technické, interpretačné schopnosti, rozširovali a dotvárali repertoár a vďaka svojmu talentu, mentálnym a socializačným vlohám boli neodmysliteľnou súčasťou zábav, obradov a rôznych slávností.

Jednotlivé oblasti Slovenska sa nerozvíjali v minulosti rovnako, čo malo za následok vytváranie regionálne odlišného spôsobu života, ako i špecifické črty ľudovej kultúry. Charakteristickým zamestnaním Terchovcov bolo po stáročia pastierstvo a salašníctvo, a tak sa pastierska kultúra fundamentálne premietla aj do miestneho ľudového umenia, folklóru a zvykoslovia. Obec Terchová ležiaca na rozhraní Horného Považia, Kysúc a Oravy, v lone úchvatnej prírodnej scenérie, patrí medzi tie lokality, kde sú živé rôzne prejavy ľudovej tradície, pričom mimoriadne je rozvinutá najmä hudobná kultúra.

Terchovské jubileá v roku 2024 (výber)

Jozef Struhárnanský (125. výročie narodenia hudobníka – člena Kvočkovskej muziky)

Eugen Weiner (115. výročie narodenia a 50. výročie úmrtia fotografa a prekladateľa)

Jožo Weider (115. výročie narodenia publicistu, fotografa, muzikanta, speváka, výrobcu keramiky a exulanta)

Ondrej Bobán (115. výročia narodenia terchovského muzikanta)

Alica Bezáková-Bernátová (100. výročie narodenia publicistky a propagátorky rodnej obce)

Vincent Hanuliak (nedožité 90. výročie narodenia terchovského muzikanta, ktorý žil v Martine)

Ladislav Mihalčatin (85. výročie narodenia folkloristu, tanečníka a terchovského muzikanta)

Jozef Miho (nedožité 85. výročie narodenia folkloristu, terchovského muzikanta, choreografa, speváka, tanečníka, zberateľa a fotografa)

Ján Miho (75. výročie narodenia folkloristu, terchovského muzikanta – multiinštrumentalistu, speváka, režiséra konského vozového sprievodu, ktorý je s Jánošíkovými dňami interpretačne, resp. organizačne spätý polstoročie)

Sebestián Romančík (75. výročie narodenia folkloristu, terchovského muzikanta, sólistu a korepetitóra)

Rudolf Patrnciak (65. výročie narodenia folkloristu, terchovského muzikanta, organizátora a kultúrneho manažéra, ktorý je 45 rokov neodmysliteľne spojený aj s festivalom Jánošíkove dni)

Pavol Cabadaj (55. výročie narodenia hudobníka, skladateľa, pedagóga a spoluzakladateľa rockovej kapely Arzen, ktorá svojou tvorbou dlhodobou propaguje terchovské ľudové piesne)

Jaroslav Gažo (55. výročie narodenia speváka rockovej skupiny Arzen, ktorá je na hudobnej scéne nepretržite od roku 1983)

Milan Šaradin (40. výročie úmrtia fotografa a publicistu)

Koloman Kolomi Geraldini (30. výročie úmrtia básnika, literárneho kritika, prekladateľa, publicistu a exulanta)

Vincent Rybár (25. výročie úmrtia chýrneho predníka terchovskej muziky)

Milan Chvastek (20. výročie úmrtia folkloristu, speváka, terchovského muzikanta, choreografa a pedagóga)

Vincent Patrnciak (20. výročie úmrtia baču, folkloristu, organistu, speváka a hráča na píšťalku)

Jozef Turčan (15. výročie úmrtia všestranného hudobníka)

Vladimír Krížo (10. výročie úmrtia regionálneho historika, publicistu a organizátora spoločenského života)

---.

– 75. výročie posvätenia Kostola svätých Cyrila a Metoda v Terchovej

Jubileá slovenských a zahraničných osobností, ktoré sú významne spojené s Terchovou, rešpektíve propagáciou folklóru, tradícií a zvykoslovia Jánošíkovho kraja (výber)

Ján Botto (195. výročie narodenia štúrovského poetu – autora básnickej skladby Smrť Jánošíkova)

Janko Alexy (130. výročie narodenia maliara, spisovateľa a propagátora jánošíkovskej tradície)

Karol Plicka (130. výročie narodenia folkloristu, filmára, fotografa, zberateľa, pedagóga a propagátora jánošíkovskej tradície)

Jozef Kroner (100. výročie narodenia filmového, televízneho a divadelného herca)

Milan Ferko (95. výročie narodenia spisovateľa, básnika, dramatika – autora trojzväzkového románu Jánošík)

Kliment Ondrejka (95. výročie narodenia folkloristu, etnografa, zberateľa a metodika)

Martin Slivka (95. výročie narodenia filmového režiséra, scenáristu, folkloristu, etnografa, pedagóga – čestného občana Terchovej)

Milan Rúfus (95. výročie narodenia básnika, esejistu a literárneho kritika)

Jiří Mahen (85. výročie úmrtia českého

spisovateľa, dramatika – autora slávnej divadelnej hry Jánošík, ktorá bola aj sfilmovaná)

Ivan Köhler (80. výročie narodenia fotografa, organizátora umeleckých akcií, propagátora ľudových tradícií a zvykoslovia)

Stanislav Štepka (80. výročie narodenia zakladateľa princípála Radošinského naivného divadla, dramatika, spisovateľa, autora kultovej hry Jáánošííík)

Fedor Vico (80. výročie narodenia karikaturistu a humoristu, ktorý formou cyklu Dereš propaguje jánošíkovskú tradíciu úctyhodných 59 rokov)

Viliam Ján Gruska (5. výročie úmrtia folkloristu, režiséra, scenáristu a pedagóga, ktorý projektoval terchovský amfiteáter Nad bôrami)

Srdečne vás pozývame

Vyššie šesťdesiat rokov prichádzajú do Terchovej milovníci ľudového umenia a folklóru z domova i zo zahraničia, aby sa v rámci Jánošíkových dní – v kulisách nádhornej prírodnej scenérie – spolupodieľali na jedinečnej, priam magickej atmosfére, ktorá je pre tento festival príznačná od jeho vzniku. A, samozrejme, zo všetkých sveta strán sa pri tom ozýva terchovská muzika.

Kľúčové slovo **KORENE** bude ako východiskový bod (leitmotív) kreatívnym spôsobom premietnuté do dramaturgického konceptu a obsahovej štruktúry 62. ročníka medzinárodného podujatia. Zásadne ovplyvní programové bloky nielen v amfiteátri Nad bôrami, ale i na ďalších ôsmich pódiiach (vrátane atraktívnych sprievodných akcií). Cieľom je mnohostranne poukázať na skutočnosť, že prvok Terchovská muzika, neodmysliteľne spojený s pastierskou kultúrou, je plným právom už 11 rokov zapísaný v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. To isté, prirodzene, platí aj ohľadne prvku Jánošíkovská tradícia, ktorý figuruje v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Srdečne všetkých našich priaznivcov pozývame 31. júla až 4. augusta do Terchovej na už 62. pokračovanie Jánošíkových dní.

Peter Cabadaj

šéfdramaturg Jánošíkových dní

62. ROČNÍK
JÁNOŠÍKOVE DNI
MEDZINÁRODNÝ
FOLKLÓRNY
FESTIVAL

31. 7. - 4. 8. 2024

V TERCHOVEJ
31. 7. - 4. 8. 2024

u. fond na podporu umenia

Autorom vizuálu 62. Jánošíkových dní je dlhoročný výtvarník nášho medzinárodného folklórneho festivalu Ján Novosedliak. Ako inšpirácia mu poslúžili „vrchofce“, ktoré sprevádzajú „terchovský štátny sviatok“ od jeho vzniku v roku 1963

Zabezpečte si oceňovanú knihu Terchovská muzika

Všetkým prípadným záujemcom, ktorí chcú mať historický prvú knihu o prvku Terchovská muzika – zapísanom pred 10 rokmi do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO –, sú určené nasledujúce údaje.

Turistické centrum Terchová – Uteč z mesta

Svätého Martina 1, Terchová

otváracie hodiny: pondelok – štvrtok 9.00 až 17.00 h

piatok – 9.00 až 18.00 h

sobota – 8.00 až 18.00 h

nedeľa – 8.00 až 17.00 h

Marián Bardiiovský

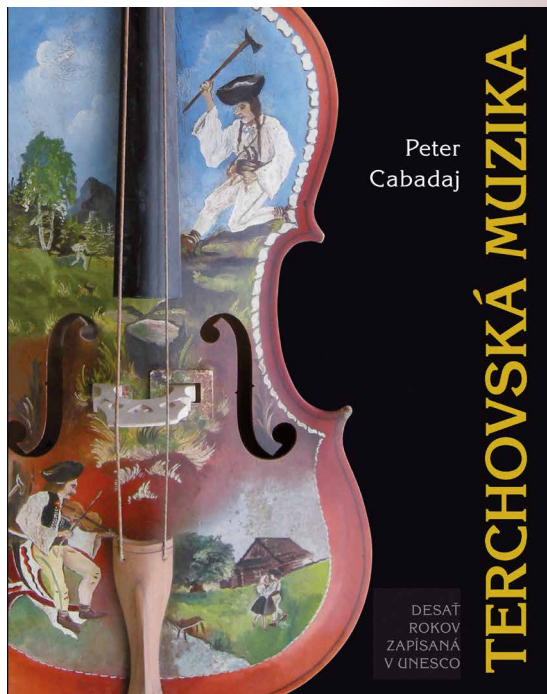
tel. 0908 331 449, 0905 432 221

e-mail: uteczmesta@gmail.com

tic.terchova@gmail.com

GPS: 49.255598.19.036444

Oceňovanú knihu Terchovská muzika si môžu záujemcovia kúpiť v objekte na vyššie uvedenej adrese, respektíve si ju rezervovať telefonicky alebo mailom. Cena knihy: 29,90 eur.

Vinič na terchovskom humne.
FOTO Marián Zajac

Vínečko

Pijem ťa vínečko –
ty moje srdiečko.
Hlavička ma zbolí,
ale aspoň bude,
bude k mojej vôli.

To, čo bolo včera,
to, čo bude zajtra,
vôbec ma netrápi.
Bolí sme zbabelci,
už sme teraz chlapi.

Vínko, dnes si ťa užijem,
dnes mi dáš aj sily.
Na to ťa Boh stvoril,
by sme ťa užili.

Kamil Muráň
(Belá, 12. 7. 2000)

Najkrajšou knihou je Terchovská muzika

V Banskej Bystrici vyhodnotila odborná porota dve celoštátne súťaže: Najkrajšie kalendáre Slovenska na rok 2024 a Najkrajšie knihy a propagačné materiály o Slovensku za rok 2023. Súťaže tradične organizuje Klub fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici a ďalšími partnermi.

V tomto roku sa do oboch súťaží prihlásilo 74 vydavateľov kníh, propagačných materiálov a kalendárov. Odborná porota hodnotila celkom 86 exponátov. Slávnostné vyhodnotenie súťaží, vyhlásenie výsledkov a otvorenie reprezentatívnej výstavy sa konalo na pôde ŠVK v Banskej Bystrici 9. apríla 2024 popoludní. Celkom bolo ocenených 57 kalendárov, 24 kníh a 5 iných propagačných materiálov. Vyvrcholenie programu prišlo vo chvíli, keď ocenenú knihu Terchovská muzika naživo spevom a autentickou hudbou predstavili samotní terchovskí muzikanti – Ťažká muzika. Výstava ocenených exponátov potrvá v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici do 3. mája 2024. Potom dve kolekcie kalendárov, súbor kníh a propagačných materiálov budú putovať počas celého roku po vybraných slovenských mestách.

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

(Tlačová správa, 10. 4. 2024)

FOTO František Mucha

Sprava: Jozef Dávidík, Rudolf Patrnčíak, Vladimír Bárta a Marián Zajac

Slávnostná chvíľa v historickej budove Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici

Kniha Horného Považia 2023

Krajská knižnica v Žiline, inštitúcia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, vyhlásila začiatkom januára 18. ročník čitateľskej súťaže Kniha Horného Považia 2023. Hlavným mediálnym partnerom súťaže boli regionálne noviny MY Žilina, ďalšími mediálnymi partnermi Televízia Severka, Internetový portál ŽilinaK, MôjTýždeň.sk a Knižná revue. Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa konalo 23. apríla 2024 v priestoroch knižnice.

V tomto ročníku bolo do súťaže nominovaných 47 knižných titulov, z toho 25 v kategórii beletria a 22 v kategórii odborná literatúra, ktoré sú späté s regiónom Horné Považie buď témou, alebo osobou autora textovej či obrazovej časti. O poradí kníh v súťaži rozhodovalo 1 452 platných hlasov.

Titul Kniha Horného Považia 2023 v kategórii odborná literatúra, s celkovým počtom 425 hlasov, získala publikácia Brodno, ktorú zostavil Ján Moravec. Publikáciu vydal EDIS – ydavateľstvo Žilinskej univerzity. Titul Kniha Horného Považia 2023 v kategórii beletria získala, s počtom 106 hlasov, publikácia Ogi báje: Japonské rozprávky, ktorej autorkou je Denisa Cabadaj Ogino a ilustrátorom Justin Ogino. Na 2. mieste v kategórii odborná literatúra sa s počtom 67 hlasov umiestnila kniha Terchovská muzika: Desať rokov zapísaná v UNESCO (2013–2023). Autorom publikácie, ktorú vydala Obec Terchová, je Peter Cabadaj. Tretie miesto v tejto kategórii, s počtom 58 hlasov, získala publikácia Premeny Žilinskej univerzity (1953–2023), ktorej autorkou je Slávka Pitoňáková. Na 2. mieste v kategórii beletria, s počtom 104 hlasov, sa umiestnila kniha Kráľ, ktorý všetkého má, od autora Róberta Ďureca. Na 3. mieste v kategórii beletria, s počtom 63 hlasov, sa umiestnila kniha Skúšky a priateľstvá zvieratiek, ktorú napísala Vladimíra Krajčiová.

Na slávnostnom vyhodnotení súťaže boli z hlasujúcich vyžrebovaní traja víťherovia, ktorí získali celoročné predplatné periodika MY Žilina a čitateľský preukaz Krajskej knižnice v Žiline na jeden rok. Rovnaká čitateľská súťaž prebiehala aj v ostatných regionálnych knižniciach Žilinského

samosprávneho kraja. Knihy, ktoré tento rok získali ocenenie Kniha Horného Považia, Kniha Kysúc, Kniha Oravy, Kniha Liptova a Kniha Turca, sa budú uchádzať o titul Kniha Žilinského kraja 2023. Viac informácií o súťaži bude zverejnených na webových stránkach regionálnych knižníc ŽSK.

Nataša Lajdová
Krajská knižnica v Žiline
FOTO Milan Kosec

Zlava: Katarína Šušoliaková, riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline, Peter Cabadaj, autor knihy Juraj Ondruš, zástupca starostu obce Terchová

Krajská knižnica v Žiline

Kniha Horného Považia 2023

2. miesto
v kategórii odborná literatúra

Terchovská muzika. Desať rokov zapísaná v UNESCO (2013 -2023)

Peter Cabadaj
vydavateľ: Obec Terchová

V Žiline 23. 04. 2024

Mgr. Katarína Šušoliaková, riaditeľka

Storočnica narodenia kardinála Jozefa Tomka

Jedenásteho marca 2024 uplynulo sto rokov od narodenia jednej z najvýraznejších osobností moderných slovenských dejín, blízkeho spolupracovníka Svätého Otca Jána Pavla II., najstaršieho člena Kolégia kardinálov, emeritného prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov, emeritného predsedu Pápežského kolégia pre medzinárodné eucharistické kongresy a náboženského spisovateľa Jozefa Tomka (11. 3. 1924 Udavské – 8. 8. 2022 Rím, Taliansko).

Mnohí Terchovci, ako i veriaci z bližšieho aj vzdialenejšieho okolia majú istotne v živej pamäti XXI. ročník Cyrilometodských dní. Pozvanie do našej obce prijal a svojou noblesou všetkých doslova očaril charizmatik kardinál Jozef Tomko. Presne na sviatok slovanských apoštolov, spolupatrnov Európy a patrónov terchovského chrámu – 5. júla 2010 – mal v rámci slávnostnej svätej omše na vrchu Oravcove homíliu. Zazneli v nej aj tieto slová:

„...Viera, ktorú nám solúnski bratia priniesli, pomohla našim otcom odhodiť to, čo mali hodnotné v povahe. Zošlachteň ich charakter, očistiť a povzniesť kladné a pekné vlastnosti a pridať ešte nové hodnoty. Takto mohli naši apoštoli v krátkom čase povzniesť našich otcov a zasiať kultúru ducha do ich verejného života. Kresťanstvo sa znovu ukázalo ako súhrn vzácných hodnôt, ktoré dvíhajú jednotlivcov, ale i celú spoločnosť. Dá sa povedať, že je súčasťou dedičstva otcov – toho nášho. Hlásať a vnášať tieto duchovné hodnoty do našej spoločnosti a vytvoriť predpoklady na uplatnenie a rešpektovanie prirodzeného zákona vo verejnom živote na osôh všetkých obyvateľov v našej vlasti. Naši otcovia vo viere nás naučili žiť slobodne, hájiť si náboženskú slobodu a uplatňovať svoje presvedčenie aj vo verejnom živote. Aj tam a najmä tam, kde sa rozhoduje o rodine, o manželstve ako spoločenstve muža a ženy, o hodnosti človeka a jeho života od počatia až po prirodzenú smrť, o bioetike, o mravnosti a spravodlivosti na sociálnom, hospodárskom a politickom poli, má naša viera čo povedať.“

Farnosť sv. Martina
v Terchovej udelila 5. júla 2010

kardinálovi Jozefovi Tomkovi Cyrilo-metodskú knihu za významný príspevok k šíreniu univerzálneho odkazu misie solúnskych bratov. Autorom majstrovského diela (knihy) je akademický sochár Milan Opalka – rodák z Terchovej.

Peter Cabadaj
FOTO Milan Kosec

Vrch Oravcove, 5. júl 2010

Na záverečnom galakonzerte CMD 2010
v spoločnosti žilinského diecézneho
biskupa Mons. Tomáša Galisa

Pred 100 rokmi sa narodil Jozef Kroner

Marcová storočnica narodenia Jozefa Kronera (20. 3. 1924 Staškov – 12. 3. 1998 Bratislava) ponúka vhodnú príležitosť osvetliť aspoň v maximálnej stručnosti „terchovský rozmer“ biografie tohto ikonického filmového, televízneho, divadelného a rozhlasového herca i zdatného literárneho autora.

V Jánošíkovom kraji nakrúcal niekoľko celovečerných hraných titulov, zavítal k nám aj ako vášnivý rybár či dokonca futbalista... Bezpochyby najslávnejším filmovým dielom, ktoré Jozef Kroner v Terchovej točil, bol dvojdielny **Jánošík** režiséra Paľa Bielika (1962 – 1963). Kysucký rodák a slovenský herec 20. storočia, ktorý okrem iného stvárnil hlavnú úlohu v oscarovej snímke *Obchod na korze*, mal mimoriadne blízky vzťah k jánošíkovskej tradícii, čo majstrovsky potvrdil aj v jej kultovej parodickej verzii – kinohite **Pacho, hybský zbojník** (1975).

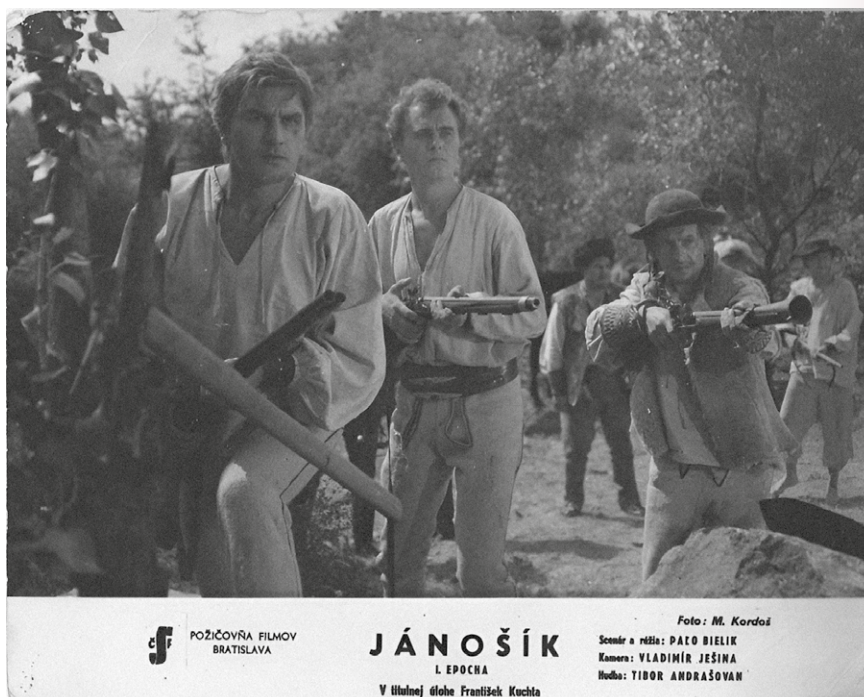
Starší obyvatelia obce si určite spomenú na pamätne futbalové zápasy hercov s novinármi, ktoré sa odohrali na terchovskej Sihle v polovici 70. rokov minulého storočia.

Účasť vtedajších slovenských hereckých hviezd zabezpečoval náš rodák, filmový a televízny kameraman Vlado Ondruš. Pravdaže, v Terchovej nemohlo chýbať najväčšie eso – dobrosrdečný (vtedy päťdesiatnik) Jozef Kroner.

Peter Cabada
FOTO Slovenský filmový ústav

Ako nezabudnuteľný Pacho v slávnej filmovej komédii o hybskom zbojníkovi...

V dvojdielnom farebnom veľkofilme **Jánošík** stvárnil slovenský herec 20. storočia Jozef Kroner rolu starého Uhorčíka (na fotografii je prvý vpravo)

Detský spevokol a Gospelová kapela pri Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda

Jáchym Juriček

Koncert venovaný sv. Jánovi Pavlovi II. so vzáchnou návštevou

Dňa 7. apríla 2024, na Nedeľu Božieho Milosrdenstva, sa v Diecéznej svätyni sv. Cyrila a Metoda v Terchovej konal jubilejný XX. ročník veľkonočného koncertu Poďakovanie za lásku, venovaného sv. Jánovi Pavlovi II.

Na koncerte vystúpili obyvatelia Terchovej, z generácie staršej i mladšej, a ich hostia. Hudobné i spevácke vystúpenia boli popretkávané video dokumentáciou od terchovských pútnikov, ktorí sa vydali po stopách sv. Faustíny

Kowalskej. Jej život bol nerozlučne spojený s tajomstvom a účinkami Božieho Milosrdenstva.

Súčasťou podujatia bolo aj otvorenie výstavy **Svätý Ján Pavol II. a Slovensko**, ktorú zapožičalo Veľvyslanectvo Poľskej

republiky na Slovensku. Na úvod sa prihovril veľvyslanec Poľskej republiky Maciej Ruczej, ktorého v Jánošíkovom kraji sprevádzala manželka s deťmi. Následne so starostom Terchovej Jozefom Dávidíkom a správcom farnosti pátrom Martinom Štefancom, SVD, spoločne otvorili výstavu. Na záver slávnosti udelil páter Martin Štefanec požehnanie s relikviou sv. Jána Pavla II.

Marián Zajac

Otvorenie výstavy

Komorné zoskupenie dievčat Mgr. Anny Dávidíkovej

Patrón slovensko-poľských vzťahov

Slovenská Terchová je v hľadáčku nejedného poľského cestovateľa – a nie iba pre horskú scenériu, ktorou je obkolesená. Určite ich láka aj história Juraja Jánošíka, ktorého i Poliáci pokladajú tak trochu za svojho legendárneho hrdinu. Keď som mal ale príležitosť Terchovú pred pár dňami navštíviť, išlo o iného spoločného hrdinu Poliakov a Slovákov, spomienka na ktorého je tu stále veľmi živá. Bolo mi preto veľkým potešením, keď som vo vašej obci mohol otvoriť výstavu Svätý Ján Pavol II. a Slovensko, ktorú pripravilo naše veľvyslanectvo.

Sv. Ján Pavol II. bol so Slovenskom spojený viacnásobným putom. Mal veľmi rád Slovákov a Slovensko, miloval slovenské hory, ako krakovský arcibiskup všemožne pomáhal prenasledovanej Cirkvi na Slovensku, ako pápež vyhlásil slovanských vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda, ktorí sú zhodou okolností tiež patrónmi vášho kostola, za spolupatrónov Európy. Vyhlásil za blahoslavených či svätých viacero významných postáv, ktorých život a dielo sa spája so Slovenskom.

Prajem vám, aby odkaz tohto svätca žil vo vašej obci i naďalej, aby bol nielen prostriedkom k rastu vo viere, ale tiež k prehĺbeniu veľmi dobrých slovensko-poľských vzťahov, za patróna ktorých môžeme smelo Jána Pavla II. pokladať.

Maciej Ruczaj

veľvyslanec Poľska na Slovensku
FOTO František Mucha

Sprava: Jozef Dávidík,
p. Martin Štefanec,
Maciej Ruczaj

Glória

Le Stelle

Gabriel Kováč hrá na kontrabase

Chórus II.

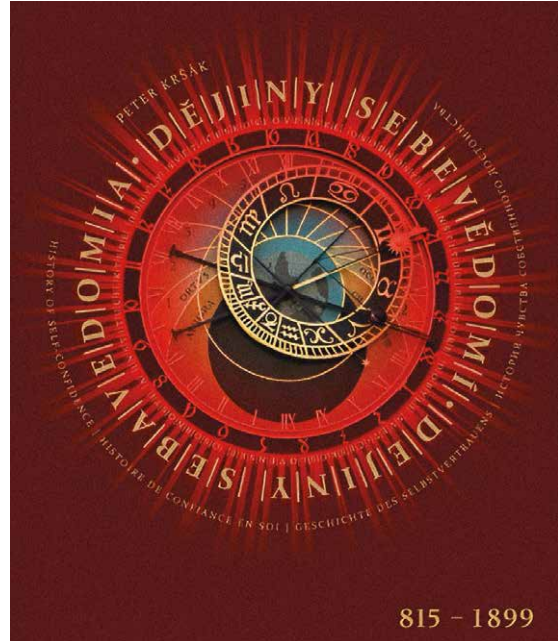

Krištáľové krídlo 2023

Šestnásteho marca 2024 sa konalo v Bratislave v priamom prenose RTVS slávnostné vyhlásenie laureátov 27. ročníka Krištáľového krídla – jedného z najprestížnejších domácich ocenení. Laureátom v kategórii Literatúra a publicistika sa stal **Peter Kršák**, autor myšlienky, sponzor a vydavateľ monumentálneho edičného projektu DEJINY SEBAVEDOMIA/DĚJINY SEBEVĚDOMÍ: Diplomati bez pasu, Rodinné striebro a Zlatý poklad.

Päťzväzková publikácia obsahuje viac ako 800 hesiel osobností českého a slovenského pôvodu od stredoveku až po súčasnosť – architekti, stavitelia, divadelníci, filmári, hudobníci, skladatelia, interpreti, spoločensky významné osobnosti, lekári, prírodní vedci, vynálezcovia, spisovatelia, básnici, vedci v oblasti humanitných a spoločenských vied, vojaci, vojvodcovia, výtvarní umelci, dizajnéri, priemyselné odvetvia, firmy, značky, inštitúcie, fenomény, hmotné i nehmotné dedičstvo. Jednotlivé zväzky diela majú charakter malých literárnych príbehov, čiže nie sú len sumárom suchých faktografických údajov. Ide o vzrušujúce a inšpiratívne čítanie s edukačným významom. Často si totiž myslíme, že človek, ktorý je príslušníkom malého národa, má minimálne šance sa presadiť vo svete. Osudy ľudí, o ktorých sa píše v tomto unikátnom knižnom projekte, ale jednoznačne dokazujú opak.

A prečo to vlastne spomínáme? Jedným z autorov hesiel je i **Peter Cabadaj**, ktorý vypracoval medailóny 60 osobností a prispel tiež obrazovou dokumentáciou. Mimochodom, okrem iných urobil aj heslo terchovského rodáka Adama Františka Kollára.

Jeden zo zväzkov unikátného edičného projektu

-red-

TND informuje

V utorok 12. marca 2024 sa **Terchovské národné divadlo** po siedmich rokoch opäť zúčastnilo regionálneho kola postupovej súťaže Divadelná Žilina. Súťažilo s inscenáciou *Luigiho srdce* v réžii mladého nádejného divadelníka Samuela Belu, ktorá mala premiéru v decembri 2023. TND získalo 3. miesto s návrhom na postup do krajského kola. Jeden diplom je doma a uvidí sa, či terchovskí divadelníci dostanú príležitosť zabojsť o ďalší.

Mgr. Bibiána Janšová, DIS. art.
FOTO Roman Artim

Terchovskí divadelníci

Finisáž výstavy Maľované krajinou III.

Po uzimenej vernisáži na Martina sa opäť stretli členovia **Umeleckej besedy slovenskej** (USB), tentoraz 13. apríla 2024, na jarnej a podľa počasia takmer už letnej finisáži výstavy Maľované krajinou III. v Terchovskej galérii umenia. Výtvarníci z celého Slovenska – od Lipian či Starej Ľubovne na východe až po Komárno na juhu – si prišli prevziať svoje diela a popri tom užiť si krásy jarnej Malej Fatry, potešiť sa terchovskou muzikou a zaspomínať na svojho dlhoročného starostu **Zdenka Horeckého**, ktorého pamiatke bola táto výstava venovaná.

Hneď na úvod odovzdal riaditeľ Miestneho kultúrneho strediska **Rudo Patrňiak** slovo obom prítomným starostom – **Emilovi Semancovi** za UBS a **Jozefovi Dávidíkovi** za obec Terchová. V ich príhovoroch dominovala doterajšia, ako i budúca spolupráca. Veď Terchovská galéria umenia vznikla na podnet Zdena Horeckého. Základ jej zbierky tvoria diela z piatich ročníkov medzinárodných maliarskych plenérov organizovaných UBS, náš spolok sa pravidelne prezentuje v priestoroch galérie a nebude tomu inak ani v ďalších rokoch.

Potom nasledoval dokumentárny film Petra Chmela *Básnik oravskej prírody*, v ktorom sme si mohli vypočuť rozprávanie Zdenka Horeckého o jeho zážitkoch s ľuďmi tohto kraja, o stretnutí s pápežom Jánom Pavlom II., o jeho tvorbe a vzťahu k Jánošíkovmu kraju. Všetko bolo vo filme doplnené ukázkami umelcových diel. Finále obstarala už tradične Ťažká muzika – síce v omladenom obsadení, ale na čele so svojím neprekonateľným predníkom Lojzkom Muchom.

Bolo to opäť príjemné stretnutie pod Rozsutcom, na ktoré budeme všetci dlho spomínať a už teraz sa tešíme na ďalšie.

Zuzana Bobovská Bošková

maliarka, organizátorka výstavy a tajomníčka UBS
FOTO František Mucha

Speváčky z Terchovej v Novej synagóge Žilina

Dňa 26. marca 2024 sa v Novej synagóge Žilina uskutočnil Veľkonočný koncert ZUŠ L. Árvaya Žilina, nazvaný Nech múzy nemlčia. Hudobnou súčasťou podujatia boli aj žiačky pani učiteľky Mgr. Anny Dávidíkovej (elokovaná trieda v Terchovej) – Alžbeta Kavuláková, Lenka Valchárová, Ema Rogoňová, Nella Struhárňanská, Veronika Jancová a Terézia Šupicová. Speváčky na klavíri sprevádzala Mgr. Zuzana Patrňiaková.

Koncert otvorila slávnostným príhovorom riaditeľka ZUŠ L. Árvaya PaedDr. Beáta Vörösová, na záver účinkujúcich potešil slovami vďaky aj primátor Žiliny Mgr. Peter Fiabáne.

-red-
FOTO Juraj Rogoň

Jozef Romančík sa stal predsedom RSVS – Žilina

Dňa 18. februára 2024 sa v priestoroch Obecného úradu Gbeľany konala výročná členská schôdza Regionálneho Spolku včelárov Slovenska – Žilina, ktorý má spolu 135 členov. Na tejto schôdzi si členovia volili aj nového predsedu po zosnulom pánovi Krebesovi, ktorým sa stal dlhoročný terchovský včelár Jozef Romančík. Ako svoju novú funkciu vníma 63-ročný rodák z osady Jankovia v Hornej Tižine, nám prezradil v nasledujúcich riadkoch on sám.

„Do Spolku som prišiel ako mladý chalan ešte za predsedu Jána Korca a členovia ma ihneď urobili predsedom revíznej komisie. Dlhé roky som tak kontroloval hospodárenie s peniazmi na účte spolku, na schôdzach som čítaval revíziu správu. Na pohrebe pána Krebesa mi ktosi povedal, že budem jeho nástupca na predsedníckej stoličke. Ja som sa pozrel, že kto má v takej smútočnej chvíli ešte chuť vtipkovať... Počas covidu sme neschôdzovali. Ja osobne som rád chodil na schôdzu, lebo som tam postretal známe tváre včelárov a všeličo sa dozvedel v družných rozhovoroch. Časom som videl, že návrh na moje predsedníctvo myslia ostatní členovia vážne, tak som sa rozhodol ponuku prijať. Napriek smutnej udalosti, ktorou bolo úmrtie pána Krebesa, sme sa s členmi jeho rodiny, ktorých si počas života vychoval a sú veľmi šikovní, pustili do spoločnej práce v spolku. Je to úplne iné, prísť na schôdzu – a robiť schôdzu. Spoločne sa učíme a pomáhame si. U nás v Terchovej na Cyrilometodských i Jánošíkových

dňoch sa modlíme 'Dedičstvo otcov, zachovaj nám, Pane', tak aj ja som si to tak predsavzal ako svoju povinnosť.“

Jozefovi Romančíkovi gratulujeme a prajeme veľa zdravia, síl a trpezlivosti pri zastávaní zodpovednej predsedníckej funkcie. Zároveň našim včelárom avizujeme rozhovor, ktorý vyjde v jednom z tohtoročných čísel obecných novín. Rozhovor bude venovaný magickému svetu včiel.

Marián Zajac

FOTOARCHÍV Jozef Romančík

Jozef Romančík

SZTP – Základná organizácia Terchová

Prvá organizácia združujúca telesne postihnutých občanov z Terchovej vznikla v roku 1957 pod názvom Zväz invalidov. Jej činnosť nemala dlhé trvanie, nakoľko začiatkom 70. rokov minulého storočia zanikla. Z podnetu Okresného výboru KSS v Žiline vznikla v roku 1988 nová organizácia, pri zrode ktorej bol dlhoročný člen ZO Ján Miho ml. Ten sa súčasne stal jej prvým predsedom. Začiatky organizácie neboli ľahké, pretože aj v samotnom Slovenskom zväze invalidov prebiehali rôznorodé zmeny. Po Nežnej revolúcii vznikli viaceré zväzy podľa druhu a charakteru zdravotného postihnutia ich členov. K nim patrí aj Slovenský zväz telesne postihnutých, ktorý sa po určitom čase osamostatnil. V jeho rámci sa vytvorili jednotlivé základné organizácie, ktorých aktívna činnosť pretrváva do dnešných dní. Základná organizácia Terchová má formu občianskeho združenia, ktorého činnosť spolu s ďalšími siedmimi združeniami v Žilinskom okrese koordinuje Okresné centrum Žilina.

Aktuálne má ZO Terchová 84 členov z rôznych vekových kategórií a s rôznym druhom zdravotného postihnutia. Členovia organizácie sa pravidelne zúčastňujú kurzov sociálnej rehabilitácie v Turčianskych Tepliciach, usporadúvaných Okresným centrom Žilina. Okrem toho členovia ZO každoročne dosahujú pozoruhodné výsledky v rámci okresných a krajských kôl športových hier telesne postihnutých, prehlbujú si svoje vedomosti z oblastí sociálnej starostlivosti na

rôznych prednáškach, seminároch a školeniach organizovaných v priebehu každého kalendárneho roka.

V kultúrno-spoločenskej oblasti ZO pre svojich členov usporadúva poznávacie zájazdy po Slovensku i do zahraničia. Nakoľko ZO nie je podnikateľským subjektom, jej financovanie je okrem členských príspevkov závislé najmä od finančnej pomoci iných fyzických a právnických osôb. Preto sa aj touto cestou chceme poďakovať všetkým jednotlivcom a organizáciám, ktoré našu činnosť nezištne podporujú.

Štefan Dikoš

predseda ZO Terchová

FOTO Štefánia Hanuliaková

Stretnutie Rady prijímateľov

Dňa 24. apríla 2024 sa naši zástupcovia prijímateľov sociálnych služieb zúčastnili prvého stretnutia Rady prijímateľov v CSS Studienka Novot'. Stretnutie bolo zamerané na porovnanie si vzájomných skúseností, nadviazanie nových vzťahov nielen zástupcov prijímateľov, ale i zamestnancov zariadení.

V rámci stretnutia bol predložený projekt *Partnerská dohoda medzi zariadeniami sociálnych služieb za účelom budovania kvality poskytovania sociálnych služieb*, prostredníctvom ktorého bude prebiehať spolupráca medzi zariadeniami CSS Brezovec, CSS Studienka, CSS Terchová a CSS Lúč. Počas trvania projektu vznikne mnoho zaujímavých aktivít a spoločných zážitkov – ako pre prijímateľov sociálnych služieb, tak aj pre zamestnancov. Ciele spolupráce definovali všetky zúčastnené strany a budú smerovať k vzájomnému učeniu sa, vzdelávaniu, podpore a kooperácii.

AVES terapia

Dňa 6. marca 2024 sa v Centre sociálnych služieb Terchová realizovala AVES terapia – terapia pomocou vtákov a prednáška o sokoliarstve. Navštívil nás pán Filip Kollár so svojimi operencami Olinkou, Petrom, Amálkou a Emou, ktorý svoju prácu neskutočne miluje. Prijímatelia sociálnych služieb mali možnosť vypočuť si prednášku o orlovi, sovičkách a kuvikovi, taktiež im bola poskytnutá možnosť vyskúšať si sokoliarske umenie (krmenie vtákov či bežné pohladenie).

Všetci prijímatelia sociálnych služieb aj zamestnanci mali vďaka zanietaniu prednášajúceho a jeho výnimočným zážitkom ohľadne starostlivosti o operence nezabudnuteľný zážitok. Na záver sme boli obdarovaní pierkom z orla, ktoré má svoje miesto v kronike zariadenia.

Mgr. Martina Lašutová
FOTO CSS Terchová

Ladislav Hanuliak

folklorista, muzikant,
spevák, pedagóg,
podnikateľ, hotelier

(30. 8. 1958
v Terchovej)

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Deväťdesiatou deviatou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého cyklu je Ladislav Hanuliak. Redakcia ďakuje jeho rodine za ochotné poskytnutie základných biografických údajov.

Všeobecne je známe, že kľúčovú rolu ohľadne rozvoja a šírenia terchovskej muziky zohrali v minulosti početné miestne hudobnícke rody. Figurujú medzi nimi aj Lacekovci z Bieleho Potoka s chýrnym predníkom Jozefom Lacekom. Elektronická databáza *Terchovska muzika – piesne a interpreti z kraja Jánošíka* eviduje v ich prípade dvanásť nahrávok z rokov 1958 a 1980. Dlhodobým a úspešným pokračovateľom muzikantského rodu Lacekovcov je zanieteny folklorista Ladislav Hanuliak.

„Volali sme ho Laco Zimka, na čo on bol patrične hrdý“ – spomína **František Mucha**. „Je odo mňa mladší o 10 rokov a svoje rané detstvo strávil u starých rodičov Lacekovcov. *Lackovia*, tak sme ich volali, boli výborní muzikanti a speváci z Bieleho Potoka. V dobe Lacovej mladosti sa chodilo do poľa kosiť, a to vždy ráno za rosy. To boli tie pravé okamihy, keď sa pri kosení trávy spievalo. Vtedajšie tiché rána nám dopriali vychutnať si krásne mužské spevy, ktoré Lacekovci ovládali výnimočne. Spievalo sa tiež pri nedelňách po omšových stretnutiach vo vtedy fungujúcom hoteli Jánošík na Bielom Potoku (Pod Getami). *Lackovia*, teda Laco so svojimi ujcami, tam zbierali úspechy

v speve. Veľmi dobré si spomínam i na jeho mamu, ktorú sme volali *Mariška Lacková*. Išlo o moju láskavú a príjemnú susedu, s ktorou bolo hodno sa stretnúť aj poradiť. Taktiež vedela krásne spievať – ba čo viac, bola chýrna ľudová skladateľka pekných aj žartovných pesničiek, ktoré boli žiadané na podujatiach ako krstiny, svadby. Ja si myslím, že text *Keď ste ma upiekli, tak si ma aj zjedzte, povedal Jánošík na poslednej ceste*, zložila práve ona... Neskôr, keď som v druhej polovici 70. rokov pôsobil vo FS Rozsutec so sídlom v Žiline, Lacko tiež prejavil záujem; niekoľko rokov bol tanečníkom tohto folklórneho telesa.“ (F. Mucha)

Základné vzdelanie získal Ladislav Hanuliak v rodnej obci, stredoškolské štúdium absolvoval v Žiline, v rokoch 1979–1984 študoval na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (odbor matematika – branná výchova). Počas vysokoškolského štúdia sa zoznámil s Tatianou Golemovou, s ktorou 21. augusta 1980 vstúpil do manželského zväzku. Vojskú službu absolvoval v Bardejove a Poprade. Bezprostredne po jej skončení nastúpil ako učiteľ na Poľnohospodárske učilište v Banskej Bystrici. Neskôr (1987) bol v tomto krajskom meste poverený zriadením Osobitného učilišťa, ktoré ako riaditeľ viedol do roku 1990. Oduševnený Ladislav Hanuliak sa počas celého svojho pôsobenia v Banskej Bystrici aktívne venoval folklóru. Na fakulte bol členom

súboru Mladost', potom tancoval v súbore Urpín, v roku 1982 sa stal členom mužskej speváckej skupiny známej folklórneho telesa Partizán. Spolu s manželkou vchovali tri dcéry – Katarínu, Miroslavu a Tatanu.

„Laco Hanuliaka som začal vnímať v čase, keď som sa stal členom folklórneho súboru Rozsutec“ – uvádza muzikantský kolega **Vincent Krkoška** a pokračuje:

„Neskoršie som ho začal spoznávať aj ako hoteliera, polovníka a člena programovej rady medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni. V súčasnosti najviac času s ním trávim ako spoluhráč v Ťažkej muzike, kde som ja začínal najskôr ako výpomoc v pôvodnej formácii tohto zoskupenia (L. Hanuliak, R. Patrniak, J. Miho). Dnes som jej stálym členom vrátane Alojza Muchu. Laco je súčasťou muziky, ktorá sa vyznačuje svojším, originálnym hudobným a speváckym prejavom, charakteristickým pre Terčovú. Uchováva a šíri pôvodnú ľudovú hudobnú kultúru v tej najstaršej podobe. Vedno s Ťažkou muzikou bol Laco od začiatku súčasťou procesu zápisu prvku Terčovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Ako bývalý učiteľ je Laco dosť „ukecaný“, preto sa stal hovorcom Ťažkej muziky. No a keďže je hotelierom, má tiež „dôležitú funkciu“ – stará sa o pitný režim kapely... Osobne mám rád jeho veselosť, humor, historiky, terčovskú národu a cit pre zachovanie starej autentickéj muziky.“ (V. Krkoška)

Zakrátko po Nežnej revolúcii (17. 11. 1989) sa konali na rôznych miestach obce stretnutia aktivistov. Cieľom bolo nájsť vhodných ľudí, ktorí by v pokojnom duchu a bez zbytočného traumatizovania verejnosti vymenili predchádzajúcu garnitúru vedenia Miestneho národného výboru Terčov (MNV). Konečný výsledok zdĺhavých rokovaní, keď sa neraz poriadne iskrilo (v hre bolo viacero mien), prekvapil nielen mnohých občanov, ale i samotných adeptov. Po starostlivom zvážení všetkých faktorov oslovené osoby ponuku viesť obec prijali. Dňa 1. februára 1990 (bol štvrtok) sa tak ujali najvyšších terčovských funkcií traja mladí ambiciózni muži: výtvarník Milan Opalka (predseda), pedagóg

Ladislav Hanuliak (podpredseda) a historik Peter Cabadaj (tajomník MNV). Ich vekový priemer predstavoval niečo vyše 27 rokov a súveká tlač (dokonca aj česká, keďže sme ešte žili v spoločnom federálnom štáte), rozhlas i televízia tento fakt nezriedka zvýraznili. Každopádne išlo o zaujímavú a hlavne netradičnú funkcionársku trojicu. Menovaní totiž niekoľko rokov žili a pôsobili mimo Terchovej, mali za sebou rozdielne životné skúsenosti, štúdium či prax v príslušnom odbore. Pred sebou však videli primárny spoločný cieľ – urobiť všetko možné i nemožné, aby sa ich rodisko stalo modernou prosperujúcou obcou, plne absorbujúcou svoj bohatý duchovný, kultúrny a prírodný potenciál.

Funkciu podpredsedu MNV vykonával Ladislav Hanuliak do jesene 1990. Odvtedy sa venuje podnikaniu – hlavne v oblasti hotelierstva a cestovného ruchu. S jeho menom je neodmysliteľne spojený hotel Diery na Bielom Potoku, ktorý mal sprvu v prenájme (od roku 1993) a následne (od roku 2001) v súkromnom vlastníctve. Popri tejto činnosti „a všetkých životných starostiach a povinnostiach nikdy nezabudol na spev a hudbu. Aktuálne ako člen Ťažkej muziky pokračuje v tradícii svojich predkov.“ (F. Mucha)

Vlani v lete bola počas Jánošíkových dní 2023 udelená Ladislavovi Hanuliakovi pri príležitosti 65. jubilea narodenia Cena Obce Terčov. Získal ju za celoživotný prínos k rozvoju, propagácii a reprezentácii ľudovej kultúry, umenia, folklóru a cestovného ruchu v rodnom Jánošíkovom kraji.

Literatúra: Peter Cabadaj. Terčov. Obec Terčov, 2018, s. 51, 117; Peter Cabadaj. Terčovská muzika: Desiat rokov zapísaná v UNESCO. Obec Terčov, 2023. 144 s. (Register). Životopis Ladislava Hanuliaka (Rukopis, 2024).

Peter Cabadaj

FOTOARCHÍV rodiny Hanuliakovej
FOTO Janka Micháľková

V kruhu svojich najbližších

Terchovská muzika Hanuliakovcov z Martina (2002)

Svetové ocenenie má aj silnú martinskú pečať

Nedávne 10. výročie zápisu prvku Terchovská muzika do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO ponúklo vhodnú príležitosť pripomenúť aj martinský, respektíve turčiansky rozmer tohto najprestížnejšieho svetového ocenenia.

Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) ho priznáva výnimočným formám ľudových a tradičných prejavov, akými sú hudba, tanec, národné rituály a mytológia, poznatky a praktiky vzťahujúce sa na prírodu a svet, skúsenosti spojené s tradičnou výrobou, ako i osobitné kultúrne prostredia.

Ako uvádza znalec témy Peter Cabada, rodák z Terchovej, „do Martina a okolitých turčianskych dedín prichádzali od 50. rokov minulého storočia desiatky rodákov z kraja Jánošíka. Mladší chlapi si tu našli živobytie (prevažne v strojárskom priemysle), založili rodiny a zapustili pevné korene. Medzi novousadlíkmi nechýbali ani príslušníci známych terchovských muzikantských rodov, ktorí aj v zmenených existenčných podmienkach pokračovali v rozvíjaní ľudovej kultúry rodnej obce (**Struhárňanskovci, Hanuliakovci, Rybárovci, Nogovci, Rehtoríkovci**). V Martine, Sučanoch, Turanoch, vo Valči a Vrútkach vznikli terchovské muziky v klasickej instrumentálnej zložení, hrajúce a spievajúce zväčša pôvodný repertoár.“

Začiatkom roka 1954 bolo za príspevku niekoľkých Terchovcov založené pri Závodnom klube Stalinovec v Martine tanečné zoskupenie s veľavravným názvom **Jánošík**, neskôr premenované na Folklórny súbor Turiec (1957). Činorodý terchovský rodák **Ján Meško** viedol v strojárskom učilišti súbor

Fatran, ktorý sa po Spartakiáde 1965 zlúčil so spomínaným Turcom. Vtedy (1965–1975) pôsobila pri FS Turiec zásluhou Jána Meška kvalitná terchovská muzika s chýrnym predníkom Vincentom Rybárom.

Hanuliakovci z Martina

Nezastupiteľnú rolu v kontexte systematického zachovania a propagácie terchovskej muziky v Turci zohral všestranný hudobník **Vincent Hanuliak** (21. 7. 1934 – 18. 3. 2013), ktorý žil v Martine od roku 1959. Hlboký vzťah k ľudovej kultúre a tradíciám rodného kraja prirodzene preniesol i na svoje deti a vnukov. Vytvorili spolu známu rodinnú *Terchovskú muziku Hanuliakovcov*, dlhodobou pôsobiacu ako integrálna súčasť Folklórneho súboru Turiec v Martine (1975–2007). Toto pozoruhodné zoskupenie časom prešlo istými zmenami a vystriedalo sa v ňom niekoľko hudobníkov – zväčša členov famílie. Roky rokuce účinkovali Hanuliakovci na rôznych podujatiach doma i v zahraničí, kooperovali s rozhlasom a televíziou, vydali cédečko. Nemohli chýbať ani pri vzniku Turčianskych slávností folklóru, v rámci ktorých od roku 1984 pravidelne vystupovali v programových celkoch z názvom *Novoturčania*. V roku 1980 pribudol do repertoáru FS Turiec tanec *Na Terchovej pri muzike* v choreografii Ludovíta Pekara a s hudobným sprievodom Hanuliakovcov. Podľa rozprávania Vincenta Hanuliaka, Jozefa Papaja, Miroslava Hanuliaka a s využitím rôznych dobových záznamov vznikol v roku 2006 v choreografii Jozefa Dudku a v hudobnej réžii Martina Hanuliaka tanečný obrazok *Na Terchovej pri máji* (v repertoári FS Turiec).

Hanuliakovci i ďalší muzikanti, speváci a tanečníci z Turca nikdy nestratili kontakt s rodkom svojich predkov. Potvrzuje to aj časté vystupovanie na veľkom Medzinárodnom folklórnom festivale Jánošíkove dni v Terchovej.

Reprezentatívna kniha

Koncom minulého roka vyšla pri príležitosti desiateho jubilea zápisu prvku Terchovská muzika do UNESCO textovo-obrazová monografia, ktorá komplexne sumarizuje historický vývin, rozmanité súvislosti a dôvody celosvetového uznania ľudovej hudobnej kultúry Terchovej. Autorom reprezentatívneho knižného diela je predseda Rady národnej kultúry v Martine Peter Cabada, pod atraktívnu grafickú úpravu a celkový dizajn publikácie sa podpísal martinský výtvarník Ján Novosedliak. Na slávnostnom uvedení knihy, ktoré sa spolu s prezentáciou poštovej známky konalo v preplnenej Terchovskej galérii umenia 5. decembra 2023, účinkovali aj terchovskí muzikanti z Martina, Turian, Valče a Turčianskeho Petra. Istotne nie náhodou bol v minulosti región Turca miestom tretieho najväčšieho výskytu prvku Terchovská muzika na svete!

Ivana Poláková

(Martinské noviny, roč. 5, 2024, č. 3, s. 20)

Poznámka: Bibliografka Ing. Ivana Poláková, PhD., je odbornou pracovníčkou Národného biografického ústavu Slovenskej národnej knižnice v Martine.

Zľava: Vincent Hanuliak, Ladislav Rybár (2007). Dvadsiateho prvého júla uplynie 90 rokov od narodenia oduševneného terchovského muzikanta Vincenta Hanuliaka, ktorý žil 54 rokov v Martine.

ĽUTORIADKY

Za Ernestom Bryllom

Šestnásteho marca 2024 prišla z Poľska smutná zvesť: vo veku 89 rokov zomrel vo Varšave renomovaný básnik, spisovateľ, textár, novinár, prekladateľ, filmový kritik a diplomat Ernest Bryll. Vedno s Katarzynou Gärtnerovou bol autorom pôvodného libreta a hudby mimoriadne úspešného muzikálu **Na skle maľované**, ktorého svetová premiéra sa konala vo Varšave (1970). Slovenské národné divadlo v Bratislave malo kultové predstavenie v réžii Karola L. Zachara vo svojom repertoári takmer tridsať rokov. Spolu odohrali herci, speváci a tanečníci našej prvej scény úctyhodných, vždy beznádejne vypredaných 648 repríz! Titulnú rolu legendárneho zbojníckeho kapitána Jánošíka vo všetkých predstaveniach bravúrne stvárnil nezabudnuteľný **Michal Dočolomanský**.

Slávny muzikál Na skle maľované mali vo svojom repertoári aj Nová scéna v Bratislave, Divadlo Jonáša Záborského v Prešove, Detské kočovné divadlo DRaK z Prešova a iní. Fantastický divácky úspech dosiahol muzikál Mestského divadla v Žiline s mierne pozmeneným názvom Maľované na skle. Inscenácia – kľúčovo späť so skladateľom a hudobníkom **Pavлом Cabadajom** a spevákom

Jarom Gažom (obaja vyrástli na jánošíkovskej tradícii a majú korene v Terchovej, kde prvý menovaný trvale žije) – ponúkla zaujímavú bigbítovú úpravu kultového opusu. Česť pamiatke Ernesta Brylla!

-pc-

Ernest Bryll (1. 3. 1935 Varšava – 16. 3. 2024 Varšava, Poľsko)

Plagát k predstaveniu Slovenského národného divadla

Nadčasové umelecké posolstvá Karola Skřipského

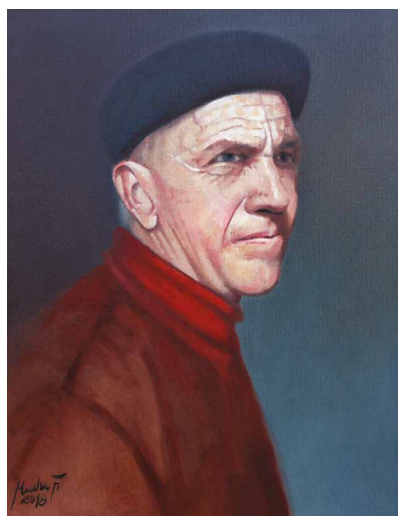
(Reminiscencia na znamenitého filmára a fotografa)

Hoci jeho meno už dnešným generáciám nehovorí zrejme vôbec nič, trvale platí, že všestranný filmový tvorca a fotograf Karol (Karel) Skřipský patrí do kategórie výrazných osobností moderného slovenského i československého umenia a kultúry. Potvrdzujú to napríklad rôzne domáce aj medzinárodné ocenenia, respektíve veľavravné prívlastky a označenia, ktoré sú s ním bezprostredne spojené – priekopník autorského filmu, priekopník horského filmu, priekopník etického filmu, básnik prírody, fotograf krás prírody...

Hotelier

Keď rodák z Brna (nar. 15. 7. 1908), oduševnený milovník hôr a športovec, zanechal vysokoškolské štúdium, zakotvil roku 1933 v Terchovej – konkrétne v osade Štefanová. Stál pri zrode organizovaného cestovného ruchu v Malej Fatre, fotografoval, lyžoval, ako prvý zliezol povestnú vežu Dbenka v „skalnom meste“ pod Veľkým Rozsutcom. Vybudovaním Horského hotela na okraji Štefanovej jeho neúnavná organizačno-manážérska činnosť vrcholila. Pôvodne malo štýlové zariadenie 25 postelí a na tie časy predstavovalo atypický komfort. Neskôr bol hotel prístavbou rozšírený o štyridsať lôžok, pribudol bazén (1937). Rozhodne stojí za zmienku, že práve mladý hotelier Skřipský presvedčil slávneho režiséra Martina Friča a direktora produkcie Karla Hašlera, legendárneho pražského pesničkára, aby druhého celovečerného filmového *Jánošíka* nakrútili v Terchovej (pôvodne ho chceli točiť v Slovenskom raji). Znalec prostredia a kvalitný fotograf Karol Skřipský erudovane argumentoval, že Terchová a jej okolie disponujú tak jedinečným duchom miesta, ako i čarokrásnymi autentickými exteriéromi.

Realizačný štáb, ktorý v priebehu roka 1935 nakrúcal v Terchovej a Malej Fatre *Jánošíka*, bol ubytovaný v spomenutom Horskom hoteli v Štefanovej. Zišla sa v ňom – vďaka manažérskemu talentu majiteľa objektu Karola Skřipského – vskutku hviezdna zostava dobového československého umenia a kultúry (M. Frič, K. Hašler, K. Plicka, P. Bielik, T. Pištěk, J. Marvan, J. Plachta, J. W. Speerger, F.

Karol Skřipský na výtvarnom
portréte od Františka Muchu

Pečenka, M. Smatek, J. Sviták, A. Bagar, J. Borodáč, Z. Hajdúková, M. Bancíková, D. Hajská, J. Cincík, R. Bachlet, Š. Letz, I. J. Kovačević, M. Hollý st., R. Uhlár a ďalší).

Ikonickej hraná snímka *Jánošík* (rok premiéry 1936) s nezabudnuteľným Paľom Bielikom v titulnej role, aj zásluhou magickej prírodnej scenérie a atmosféry, zožala fantastický divácky úspech. Len v roku uvedenia filmu do kín ho videlo takmer 100 mi-

liónov ľudí v mnohých krajinách a bol obrovskou medzinárodnou reklamou Terchovej i Slovenska.

„...Na malom vršku kostol s bielou vežou a pod ním šedivé strechy učupených chalúp: na každej z nej krížik v štíte a vo všetkých dobrí ľudia. Terchová! Vrchy zľava, vrchy sprava. Jedny vysoké tmavé a tajomné so skalnatými vrcholcami a slnkom prežiarenými holami, s nekonečnou krásou lúk, hôr a dolín naplnených velebnou symfóniou vrchov, spvom hory, bystrín a veselého vetra. Tu nachádza človek seba samého, tu nachádza mier srdca i duše, záračný balzam z vône čičiny, lúčov slnka a krásy sveta. Tento balzam hojí všetky rany a utešuje všetky bolesti. Dáva to najcennejšie – radosť zo života a dôveru k životu... Do stíchnutých hôr napadá sneh, ktorý prikryje vrchy i doliny svojím bielym rúchom. Hole i hory zažiaria belostou v slnečnom jase a budú ťa volať do zimnej rozprávky Fatry. Lyžiarske stopy. Vedú na hrebene, na ohromné zjazdy, ktoré nenájdeš tak skoro, na široké priestranstvá, vedú na krídlach voľnosti. Tu sa ti zachce spievať a volať, aby celý svet počul tvoju pieseň mladosti a sily... Keď sa pustíš ponad Terchovú, či ponad Štefanovú na Boboty, Stoh, Grúň, Chleb a Kriváň, všade nájdeš odmenu za svoju lásku k vrcholom, k domovine junákov, k horám, ktoré zrodili *Jánošíka*.“ (K. Skřipský, 1938)

Počas druhej svetovej vojny Skřipského raso-vo prenasledovali. Musel opustiť aj chýrny Horský hotel v Štefanovej, ktorý vybudoval na zelenej lúke a dostal do širokého povedomia. Útočisko našiel v horách Malej a Veľkej Fatry, v lete a jeseni 1944 bojoval v Slovenskom národnom povstaní, po jeho potlačení čelil krajne zložitej existenčnej situácii...

Filmár

Činorodý aj mimoriadne rozhladený Karol Skřípský nakrútil v rokoch 1947 – 1968 vyše päťdesiat autorských filmov, ktoré ho radia k najplodnejším dokumentaristom československej kinematografie. Hoci sa tvorba rodáka z Moravy zvykne spájať s etnografiou, horami a ľudovými tradíciami, v skutočnosti je tento umelec zviazaný so slovenským kultúrnym teritóriom oveľa bytostnejšie. Zároveň ale platí, že nakrútené snímky charakterizuje mikroskopická znalosť horského sveta, do ktorého situoval dej väčšiny pútavých príbehov. Strhujúcou vizuálnou formou a s typickými zreteľmi umeleckého dokumentu zobrazil najznámejšie domáce horstvá, národné parky, vzácnu flóru a faunu, vodné diela, prírodné úkazy, rarity (filmy *Cesta k slnku*, 1949; *Srdce Nízkých Tatier*, 1959; *Obrázky z Tatier*, *Piesne fariieb a tvarov*, oba 1960; *Expedícia TANAP*, 1961; *Stvoritelia*, 1964; *Zemplínska Šírava*, 1969 a iné). Osobitý etický rozmer, atmosféru i poetiku má zachytenie ľudského života v sice krásnych, ale drsných a nehostinných horských končinách (filmy *Oživená hlina*, 1949; *Ako vzniká pôda*, 1963; *Žijem*, 1964; *Ždiarske rekviem*, 1966; *Štyri dni Ludovíta Čonku*, 1967; *Obyčajné drevo*, *Mašinka*, *Sená na Doščanke*, všetky 1967 a iné). V milovanom Jánošíkovom kraji nakrútil Skřípský rozprávkovo ladený stredometrážny hraný film *Dva barančeky* (1958), ktorý mal kladný domáci aj medzinárodný ohlas.

„Oproti príbuzne orientovanému Martinovi Slívkovi“ – uvádza teoretička Petra Hanáková – „bol Skřípský menej modernisticky okázalý, akoby obyčajnejší, zároveň sústredenejší, ľudsky i umelecky introvertnejší. V recepcnom horizonte socialistickej filmovej kultúry, určovanom na jednej strane propagačno-budovateľským nastavením, na strane druhej formalistickými výbojmi a kritickým generácie ‚zlatých šesťdesiatych‘, predstavujú Skřípského decentné, obrazovo akosi samonosné dokumenty s minimom komentára celkom solitérny, zvláštne nezainteresovaný, no o to výraznejší etický prúd.“ Citované slová doplníme o konštatáciu, že tematickými líniami autorových opusov boli intímny, chápatý vzťah k prírode, humanistická úcta k životu a ľudskej práci, k človeku-stvoriteľovi, fascinácia múdrou starobou, vedomie pomítnutelnosti, odchádzanie, miznúci starý svet, ekologické aspekty...

Filmové diela zo 60 rokov, „hotová tvorivá explózia“, sú pozoruhodné aj svojou žánrovou rozmanitosťou, ktorú umocňuje trpezlivosť Skřípského dokumentaristickej

metódy. Základom je empatická harmonizácia s rytmom sledovaného človeka, javu, úkazu, materiálu... V konečnom dôsledku vyúsťuje táto harmonizácia až do akéhosi rozpustenia sa v tematickom celku, ktorý filmársky zobrazuje. Ohľadne svojho autorského gesta viac ako štýl – ten je prostý, minimalistický, imúnny voči formalizmu – Skřípský zvyrazňuje fundamentálne etické hodnoty, ktoré divákovi s mimoriadnou citlivosťou sprostredkúva.

Ambicióznym tvorcom rád vyhľadával i zahraničné námety, o čom svedčí niekoľko pôsobivých dokumentárnych snímok (*Na ladovcoch Mont Blancu*, 1956; *Liparské ostrovy*, 1968; *Lanzarote*, *Sopky na Kanárskych ostrovoch*, obe 1969; *Gran Canaria*, 1970 a iné). Okrem režijnej zložky bol Skřípský aj autorom námetov, scenárov a často i kameramanom svojich filmárskych projektov.

Fotograf

Súčasne s nakrúcaním dokumentárnych snímok venoval značnú pozornosť fotografickým aktivitám. Prvú výstavu, ktorá bola zostavená z jeho úchvatných záberov prírodných scenérií Malej Fatry, mal v osudovom roku 1938 v rodnom Brne. Neskôr vydal viaceré samostatných obrazových kníh, na ďalších participoval spoluautorsky.

Rozsiahle dielo Karola Skřípského, ako i jeho novátorský prístup ocenili v roku 1968 na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch prestížnou Poctou tvorbe. Zakrátko už tento charizmatik umelec a svetobežník žil v exile (Švajčiarsko), kde kontinuálne pokračoval hlavne vo fotografickej činnosti. S objektívom cielavedome putoval do mnohých európskych štátov, Afriky, Severnej a Južnej Ameriky, Austrálie i Ázie. Tematicky ostal verný najmä obľúbeným horám a motívom, ktoré s nimi akýmkoľvek spôsobom súviseli. Ľudí žijúcich (nielen) v horskom mikrosvete zachytával vo chvíľach pracovných i sviatočných, cez človeka a jeho prostredie bravúrne odhaľoval kolorit krajiny, ale aj krásu hmoty, štruktúru tvarov, zaznamenával farebné detaily v mramore, dreve, piesku, snehu či vode.

Videnie a definovanie pojmu krajina môžeme v prípade Skřípského fotografii interpretovať aj ako uhol slobody a odvahy prejavíť vlastnú osobitú vnímavosť. Alebo tiež ako schopnosť „zarámovať“ to, čo citlivý tvorca vidí v hľadáčku – „zvečniť“ okamih a nevtieravo ho ponúknuť ako postoj, svetonázor, odkaz. Pod tlakom rôznych zlomov, otrasov a protirečení sa krajina rozvážne preskupuje do nových vrstiev, súradníc a významov. Karol Skřípský

ako fotograf registroval s vysokou mierou empatie a osobnostného zaujatia, pričom na pozadí všadeprítomnej deštrukcie starého hodnotového systému sa snaží byť korektný a tradičný zároveň. Napriek všetkému a všetkým si dokázal uchovať vlastný vnútorný čas, rytmus, respektíve nenechal si lacnou konzumnou érou pôžitkárske vnúťiť tempo, ktoré pozná iba „tu a teraz“ – bez pamäti, reminiscencií, zážitkov a očakávaní. Popritom sa ale Skřípský vždy snažil minimalizovať vklad seba samého a vlastného estetického vkusu do výsledného tvaru jednotlivých záberov. Akoby chcel jemne naznačiť, že nielen fotograf by mal vedieť byť ticho, aby sme naplno mohli precítiť prirodzené zvuky, akordy a liečivé ticho vókol nás.

Bohatú exilovú fotografickú tvorbu prezentoval Skřípský v rámci niekoľkých individuálnych expozícií. Po roku 1989 mohol konečne vystavovať aj doma – konkrétne v Bratislave, Prahe, po-smrtnie i v Čadci a Martine, kde je v Slovenskom národnom múzeu uložená časť Skřípského rozsiahleho osobného archívu. Domáce aj zahraničné autorove výstavy boli jedinečným vizuálnym potvrdením starej pravdy, že človek sa môže vzdať všetkého, a pritom nepríde o nič. V takomto chápaní sveta netreba znásilňovať slová na vyjadrenie nepostihnuteľného, éterického, magického. Excelentný fotograf Skřípský nám ponúkol iný recept: v majestátnosti samoty rozvíjajme tému skracovaním a zistíme, že v umení je veľmi ťažké povedať niečo, čo by bolo tak dobré, ako nepovedať nič...

Zamlčaný

Vrcholným tvorcovým exilovým filmovým opusom je bezpochyby unikátny dokument o historickej horskej lokalite vo Švajčiarskych Alpách s názvom *Bosco Gurin: dedina slobodných Walsanov* (1973). Opätovne ním potvrdil umelecké majstrovstvo, hlbokú empatiu, invenčný prístup a jedinečnú dispozíciu pre sugestívne zobrazenie života horalov a ich zvykov, mystérióznej atmosféry a miestneho koloritu. Dielo bolo ocenené na 17. medzinárodnom filmovom festivale v New Yorku bronzovou medailou a Cenou za mimoriadne citlivé spracovanie témy (1974).

Širokospektrálne umelecké aktivity a životné osudy charizmatického Karola Skřípského boli na Slovensku v dôsledku tvorcového odchodu do emigrácie po augustovej okupácii 1968 dve decénia neprávnym zamlčované (filmy skončili bez mihnutia oka v trezore). Apropo, do Terchovej sa symbolicky vrátil v lete 1995, keď bola v rámci programu

medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni slávnostne otvorená – za prítomnosti dobrosrdečnej manželky Evy Skřípskej – výstava autorových fotografií s veľavravným názvom *Počaril mu tento kraj*. Zásadou finančnej dotácie zo strany švajčiarskej kultúrnej nadácie Pro Helvetia vyšiel katalóg i kniha s umelcovými snímkami. Bohužiaľ, hlavný aktér expozície, veľký obdivovateľ a znalec kraja legendárneho Jánošíka, už v tom čase nebol medzi živými. Zomrel dva roky predtým – 10. marca 1993 v malebnom švajčiarskom turistickom stredisku Urdorf.

Dôvetok

Vlajšie jubileá Karola Skřípského – 110. výročie narodenia a 30. výročie úmrtia – ostali na Slovensku, žiaľ, nepovšimnuté. Hádám jedinou výnimkou bola Terchová, ktorá mu udelila in memoriam čestné občianstvo za „výnimočný prínos k rozvoju cestovného ruchu a špičkovej umeleckej propagácii Jánošíkovho kraja a Malej Fatry vo vtedajšom Československu i vo svete“. Zaslúžene ocenenie prevzali synovia Jiří a Tomáš Skřípský, ktorí začiatkom augusta 2023 nechýbali ani na verejnom premietnutí otcovho skvostného filmu *Dva barančeky*.

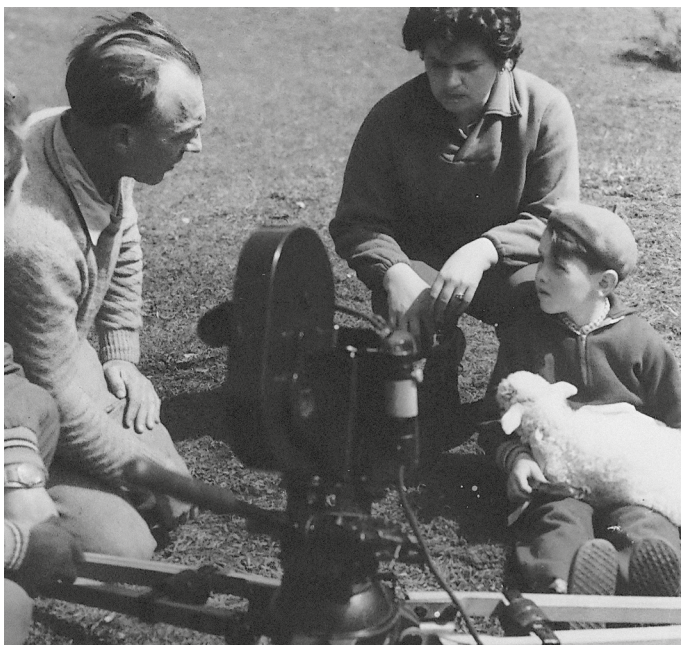
Peter Cabadaj

(Listy, roč. 31, 2024, č. 1–2, s. 1, 2–4)
FOTOARCHÍV autora

Poznámka: Mesačník Listy o Slovákoch a Čechoch, ktorí chcú o sebe vedieť viac, vychádza v Prahe.

Zo stredometražného hraného filmu *Dva barančeky* (rok premiéry 1958)

Režisér (vľavo) na jar 1957 pri nakrúcaní filmu *Dva barančeky*, v ktorom hlavnú chlapčenskú rolu stvárnil mladší syn Tomáš Skřípský

Turisticky obľúbená švajčiarska horská destinácia Urdorf (okres Dietikon, kantón Zürich), kde Karol Skřípský v exile žil aj umrel

Za humnami v Terchovej

Vo štvrtok 18. apríla 2024 sa vo výstavnej sieni Terchovskej galérie umenia otvorila výstava s názvom **Za humnami**. Slávnostné otvorenie dotvárala tradičná terchovská hudba i nežné tóny klavíra, milé privítanie zaznelo od riaditeľa Miestneho kultúrneho strediska Rudolfa Patrnčiaka. Na vernisáži sa zúčastnili okrem samotných tvorcov – žiakov Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline (SŠUP) – aj zriaďovateľ školy Ing. Marián Tabaček a jej riaditeľ Ing. Václav Dostálek. Práve on zdôraznil, že sa na výstave predstavuje viac ako 80 výtvarných prác z Terchovej, kde sa prváci už desať rokov pravidelne schádzajú na konci školského roka na maliarskom plenéri (Repáňovia). A hoci je SŠUP v Žiline modernou školou zameranou najmä na dizajn v mnohých jeho súčasných podobách, nechce podceňiť klasické a tradičné zručnosti výtvarného umenia.

Je veľkou výhodou, že tak krásny, rázovitý kraj, ako je Terchová či Zázrivá, je blízko Žiliny. Prírodné scenérie tohto kraja vždy inšpirovali slovenských maliarov krajiny. Pod odborným vedením sa prváci učia pozorovať prírodu očami výtvarníkov – umelcov. V minulosti viedol krajinársky plenér akad. maliar Stano Lajda, v dobrej tradícii pokračujú súčasní učители ateliéru kresba, sami aktívni výtvarníci a výtvarníčky Mgr. art. Andrej Mazúr, PaedDr. Iveta Homolová-Horecká, Mgr. art. Lubomír Mati, Mgr. art. Martina Michnicová, Mgr. Mária Krpelan. Spolu so žiakmi sa učители na celý týždeň presúvajú do ubytovne U Repáňov, aby sa naplno, doslova v lone prírody, mohli venovať iba kresleniu a maľovaniu. Už v priebehu prvého ročníka sa žiaci v rámci predmetu kresba učia princípy perspektívy, kompozície, ako aj rôzne techniky. Týždeň plenéru je pre nich akýmsi vyvrcholením, aby si v reálnom prostredí vyskúšali, čo sa naučili a čo všetko už zvládnu.

Pedagógovia celý tvorivý týždeň kresby a maľby sprevádzajú svojich žiakov a žiačky. Učia ich pozorne sledovať prírodu, prechádzať od detailov k celku a od celkového pohľadu k jemným detailom. Od lístkov stromov, trávy či hmyzu k zákutiam gazdovských dvorov a pozorovaniu oblohy. Hľadajú malebné zákutia v osadách Marunovia, Jánošovia, maľujú na vršku pri Zvoničke, či na Oravcovom nad Terchovou. Na týždeň ich pohltí

vôňa vidieka a farieb. Často do neskorého večera skicujú, prekresľujú a snažia sa nájsť svoj pohľad a vlastný štýl.

Týždeň nie je veľmi dlhý a čas rýchlo letí. Desiatky vydarených kresieb a množstvo maľieb ale potvrdzuje, ako veľmi dokážu talentované a pracovité deti tento čas využiť. Na plenér spomínajú celé štúdium, mnohým dá prvý skutočný pocit z vlastnej umeleckej tvorby. Vždy na záver sa diela hodnotia a posudzujú. Na výstave sa predstavuje výber toho najzaujímavejšieho, čo v priebehu posledného ročníka vzniklo.

Súkromná škola umeleckého priemyslu v Žiline výstavou Za humnami pomyselne vrátila obrazy na miesto ich zrodu, ale najmä predstavila niečo zo širokého spektra zručností, ktoré mladí kreatívni ľudia získajú počas štúdia.

Darina Arce

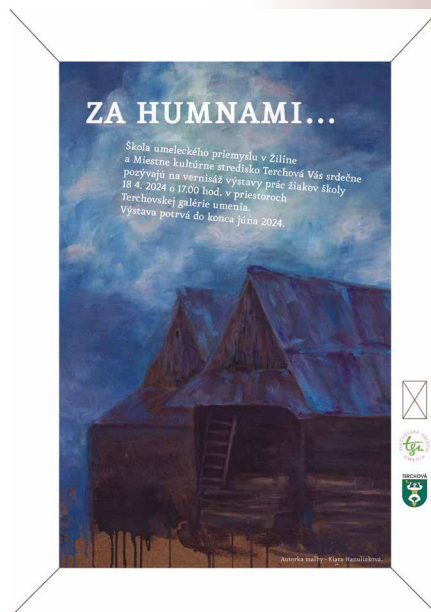
kurátorka výstavy
FOTO František Mucha

UDIALO SA

Prihovor riaditeľa Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline (SŠUP) Ing. Václava Dostálka

Zo života školy

Školské kolo Slávik Slovenska

I.katégória

1.miesto Anna Dostálová II.A
 2.miesto Eliška Ďurková II.C
 3.miesto Vivien Ondrušová II.A, Eliška Moravcová I.B
 pochvalné uznanie Lukáš Ďurko I.C, Filip Frniak III.A,
 Sára Rybárová III.C, Dominika Brežná III.C,
 Júlia Rechteríková III.C

II.katégória

1.miesto Simona Krištofiková V.C
 2.miesto Soňa Lacúchová IV.A
 3.miesto Kamil Krištofík IV.C
 pochvalné uznanie Stella Martinusíková IV.A,
 Šimon Krištofík V.C, Sandra Babišová VI.B

III.katégória

1.miesto Petra Frniaková VIII.B
 2.miesto Terézia Šupicová VII.A
 3.miesto Nina Posová VII.B
 pochvalné uznanie Ema Rogoňová VII.A,
 Sofia Muráňová VII.A, Alžbeta Dostálová VIII.A,
 Adam Meško VIII.B

Účastníci školského kola Slávik Slovenska

Laureáti

Predstavenie Slovania – Via historica

So spisovateľom Matejom Zámečnikom.

**Stribro z Majstrovstiev okresu
vo florbale je naše**

U Gregušov stojí máj

Terchovská žiacka kvapka – Deň vody

Školské kolo pohára vo futbale dievčat

Projektový Deň Zeme

Školská hymna

Žiaci Základnej školy A. F. Kollára v Terchovej pod vedením pani učiteľky Mgr. Zuzany Patrnčiakovej urobili v marci v spolupráci s Mgr. Vladimírom Moravčíkom st. nahrávku našej školskej hymny. Chceme sa touto cestou poďakovať Vladimírovi Moravčíkovi st. (autorovi textu i hudby hymny) za spoluprácu a ochotu realizovať náš projekt. Nahrávka prvýkrát zaznela na školskom kole súťaže Slávik Slovenska 2024.

-kp-
FOTO Janka Mažgútová

V nahrávacom štúdiu

NAŠA ŠKOLA
hymna Základnej školy A. F. Kollára v Terchovej

text: V. Moravčík hudba: V. Moravčík

$\text{♩} = 130$ 4

Tá na-ša ško-la Ter-cho-vá, ťaž-ko-sa jej i - ná vy-ro-vná,

9
A-da-ma Fran-ti-ška Kol-lá - ra, brá - ny po-zna-nia nám o-tvá - ra.

13 *tutti*
Tá na-ša ško-la Ter-cho-vá, ťaž-ko-sa jej i - ná vy-ro-vná,

17
A-da-ma Fran-ti-ška Kol-lá - ra, brá - ny po-zna-nia nám o-tvá - ra.

21 *solo*
1. U - či - te - lia a ich zia - ci so vzde-la-ním zá - pa - sia,
2. Od škô-ly až po de-via-tku trie-dy zá - ži-tkov pl - né,

25
po-chva-ly aj po-kar-ha - nia, ka-ma-rá - ti z la-víc po-dr-žia nás,
na vý - le-toch, na pí-som-kách, u - či - te - lia do - bri po-dr-žia nás.

29 *tutti*
Tá na-ša ško-la zák - la-dná, tá na-ša ško-la Ter-cho-vá,

33
v jej na-šej ško-le zá - zra-čnej spo-zná-va-me ce - ly svet!

2010 © Nebeská muzika

Partitúra hymny

Vokálna jar 2024 Kysucké Nové Mesto

V prvý jarný deň, 20. marca, sa žiačky Základnej umeleckej školy L. Árvaya Žilina – elokované pracovisko v Terchovej, zo speváckej triedy Mgr. Anny Dávidíkovej, zúčastnili speváckej súťaže Vokálna jar 2024 Kysucké Nové Mesto. Lenka Valchárová a Ella Kanková si vyspievali strieborné pásmo v sólovom speve. V kategórii Komorný spev boli ocenené Ella Kanková a Dorota Rechteriková – duo spev. Lenka Valchárová a Veronika Jancová získali Diplom za štýlovú a citlivú interpretáciu ľudových piesní. Korepetícia: Mgr. Zuzana Patrnčiaková.

-ad-
FOTO Michaela Kanková

ZBOJNÍČKE LETO KANDRÁČOVCI

a hostia

GLADIATOR

ANDER z Košíc

10.8.2024
amfiteáter
TERCHOVÁ

ticketportal

Klobúk dole!

Pozývame Vás na galakonzert hviezd
TV SLÁGER
Slávime priateľstvá s muzikou

Šláger Paráda

TERCHOVÁ
17. 5. 2024 o 17.00 hod.

KDE: Kultúrny dom Andreja Hlinku
VSTUPNÉ: PREDPREDAJ: 10 € / NA MIESTE: 12 €

Každý kto si zakúpi lístok na mieste ziskáva darček v hodnote 10 EUR!

ticketportal

PREDAJ LÍSTKOV: Turistické centrum Terchová a v sieti Ticketportal.sk

LETO TOUR 2024

KOLLÁROVCI

v Terchovej

A ICH HOSTIA

PIATOK **12.7.2024** 16.00 h.

MODERUJE: JOZKO JOZKA

VLASTA MUDRÍKOVÁ ŠČAMBA BETARKY

KILLER QUEEN

A TRIBUTE TO QUEEN

18.5. TERCHOVÁ
AMFITEÁTER

Úžasný Patrick Myers ako Freddie Mercury

LÍSTKY NA
ticketportal

Perkelty a paprikáše

Perkelt i paprikáš (maďarsky pörkölt, paprikás) majú podobný základ, ktorý pochádza z krajiny, kde pestujú chutnú papriku a obľubujú pikantné recepty, čiže z Maďarska. Základ receptov tvorí kombinácia tuku (ideálne bravčová masť), cibule a papriky. Tuk a cibuľa sú známym základom už v stredovekej kuchyni, ale na konci 18. storočia začali v Uhorsku dochucovať jedlo paprikou – najskôr surovou, neskôr sušenou a mletou.

Postupne, keďže sme historicky boli súčasťou Uhorska, sa do kuchýň slovenských domácností dostávali aj modernejšie recepty na spracovanie mäsa – spomínané perkelt a paprikáše. Na perkelt a paprikáš sa hodili najviac teľacie mäso, domáce zajace a králiky, kurčatá a sliepky. Keď sa na slovenskom vidieku ešte gazdovalo, ľudia si častejšie dovolili zarezať napríklad dvoj alebo trojmesačné teliatko, z ktorého bol výborný perkelt či paprikáš s vôňou mletej papriky. Mimo témy spomeniem, že z teľacieho žalúdka sa robil aj *kľag* (syridlo) na zrážanie ovčieho, respektíve kravského mlieka a následnú výrobu syra. Aby takýto žalúdok dlhšie vydržal suchý, naplnil sa vzduchom a nechal sušiť nad pecou. Vráťme sa ale späť k našej téme a uvedme, aké chutné prílohy k perkeltom a paprikášom by mohli našim čitateľom najviac chutiť. Odporúčam maslové halušky z odpaľovaného cesta, halušky z krupicovej múky, trhané halušky, žemlové *knedlíky*, niekto má rád možno netradične aj ryžu. Teraz si podme k spomínaným prílohám niečo navariť.

Cítite, ako vonia?...

Teľacinka vedľa hovädzinky.

Teľací perkelt

Suroviny: teľacie pliecko bez kosti, cibuľa, paprika mletá, soľ, čierne mleté korenie, múka hladká, paradajkový pretlak, maslo, vývar alebo pitná voda

Príprava: Umyté teľacie pliecko nakrájame na kocky, ošúpanú cibuľu nakrájame a opražíme na tuku do ružova, pridáme mletú papriku, speníme a pridáme nakrájané mäso. Následne osolíme, okoreníme a dusíme vo vlastnej šťave. Keď je mäso vydusené na tuk, zaprášime múkou, pridáme paradajkový pretlak a podlejeme vývarom alebo vlažnou vodou. Mäso s omáčkou dobre pomiešame a spoločne dusíme do mäkka. Potom mäkké mäso vyberieme, cez husté cedidlo precedíme šťavu na mäso, krátko ešte povaríme a zjemníme maslom.

Sliepka na paprike

Suroviny: mladá sliepka, maslo, kyslá pochúťková smotana, hladká múka, zelená paprika, paradajky, mletá červená paprika, soľ, čierne mleté korenie, vývar alebo pitná voda

Príprava: Na masle speníme na drobno nakrájanú cibuľu, pridáme sliepku – nasekanú na kúsky aj s kosťou. Osolíme, okoreníme a orestujeme i s mletou červenou paprikou. Následne podlejeme vývarom alebo vlažnou vodou. Keď je mäso takmer mäkké, pridáme na kolieska nakrájajú zelenú papriku a nakrájané olúpané paradajky. Nakoniec pridáme smotanu, v ktorej sme rozmiešali na sucho opraženú múku, a krátko povaríme. Na záver si to zjemníme maslom.

Z vyššie uvedeného zoznamu príloh vyberáme dva konkrétne recepty – krupicové *knedlíky* a halušky z polohrubej múky

Krupicové knedlíky

Suroviny: mlieko, margarín, soľ, pšeničná krupica hrubá, muškátový kvet, vajcia

Príprava: Do kastróla nalejeme mlieko, pridáme tuk a soľ. Do vriaceho mlieka, za stáleho miešania, sypeme preosiatu krupicu a varíme, kým sa neprestane lepiť na dno kastróla. Necháme vychladnúť, pridáme muškátový kvet a soľ. Postupne, za stáleho miešania, pridávame vajcia. Z dobre vypracovaného cesta tvarujeme polievkovými lyžicami *knedlíky*, ktoré v osolenej vode uvaríme.

Halušky z polohrubej múky

Suroviny: polohrubá múka, prášok do pečiva, mlieko, pitná voda, soľ, maslo

Príprava: Do preosiatej polohrubej múky prilejeme mlieko a vodu, v ktorých sme rozšľahali vajce, soľ a prášok do pečiva. Z toho si urobíme cesto, ktoré pretláčame cez *haluškáreň* do osolenej vriacej vody. Uvarené halušky vyberieme z vody a ocedíme. Do horúcich ocedených halušiek pridáme maslo.

Dobrá chuť a príjemnú jar želá Emil Zajac
FOTO Marián Zajac

CHOVATEĽSKÉ POTREBY

- Kliečky pre chov prepelíc, pasce na líšky a kuny
- odchovne pre kuriatka, krmítka a napájačky, výstavné kliečky pre chovateľov,
- výbehy pre psíkov a hydinu, šklbačky, dojenie pre kravy, ovce a kozy.

Robíme rozvoz po celom Slovensku.

Viac na www.123nakup.eu

semko

Šikovný obchod

**pre gazdinky
aj gazdov**

ZÁHRADNÍCKE, CHOVATEĽSKÉ A DOMÁCE POTREBY

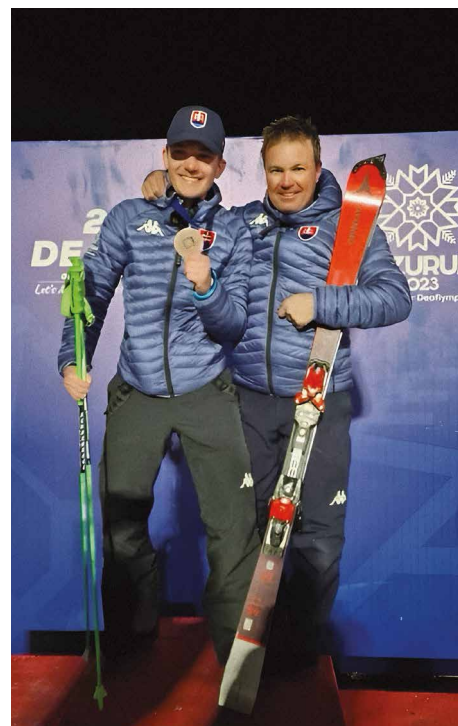
Námestie vo Varíne

www.semkovarin.sk

Na štarte v Palandokene.

Bronzový úsmev

Matúš Ďuriš na stupňoch víťazov

Bronz zo zimnej Deaflympiády

V termíne od 2. do 12. marca 2024 sa v tureckom Erzurume konali XX. Zimné deaflympijské hry, na ktorých sa zúčastnilo a súperilo medzi sebou 598 nepočujúcich športovcov z 36 krajín sveta. Tohto športového sviatku sa zúčastnil aj 19-ročný Matúš Ďuriš z Terchovej (Vrátnej), ktorý vybojoval na svahoch lyžiarskeho strediska Palandoken v disciplíne paralelný slalom veľmi cennú bronzovú medailu.

Matúšova cesta za cenným kovom nebola vôbec jednoduchá, čo nám svojimi slovami potvrdil aj mladý slovenský reprezentant: „Veľmi si vážim toto

umiestnenie na deaflympijskom fóre, pretože som sa k nemu prebojoval po veľkých zdravotných ťažkostiach, keď som na mieste bojoval s brušnou virózou. Jeden večer som dostal strašné kŕče a potreboval som aj rýchlu lekársku pomoc. S odstupom času som si uvedomil, že „vďaka“ týmto problémom som dosiahol na svahu úspech v podobe tretieho miesta. Choroba a bolesť mi pomohli potlačiť stres, s ktorým bojujem pred každými pretekmi, a tak som sa sústredil len na samotnú jazdu.“ Takto opísal dramatické chvíle Matúš Ďuriš, ktorému sa okrem uvedeného podarilo vybojovať aj ďalšie veľmi cenné umiestnenia v podobe 7. miesta v alpskej kombinácii a 8. miesta v obrovskom slalome.

Nádejnému lyžiarovi k uvedeným výsledkom gratulujeme a želáme veľa zdravia a chuti na sebe pracovať, a v živote i športe úspešne napredovať.

Marián Zajac
FOTOARCHÍV Matúš Ďuriš

Lyžiarske triumfy Matúša Gembeša a Jakuba Martinca

O úspechoch mladých lyžiarov Matúša Gembeša (MB Ski club Žilina) a Jakuba Martinca (Ski club Terchová), ktorí v uplynulej sezóne úspešne absolvovali aj lyžiarsku disciplínu ski cross, informoval našu redakciu Vladimír Gembeš.

Túto sezónu sa darilo našim mladým lyžiarom súťažiacim v kategórii starších žiakov. Okrem klasických zjazdárskych disciplín si vyskúšali aj stále populárnejší ski cross. Uvedená disciplína je obdobou snowboardcrossu, v ktorom Radoslav Židek získal v roku 2006 na zimnej olympiáde v Turíne striebornú medailu. Samozrejme, v ski crosse sa jazdí na lyžiach. Matúš Gembeš sa stal majstrom Slovenska, keď vyhral národný šampionát na Štrbskom Plese, Jakub Martinec sa pre zmenu stal víťazom trojkolového seriálu Slovenského pohára v tejto disciplíne. Obidvom srdečne gratulujeme a držíme palce do ďalších sezón i v spomínanej disciplíne, ktorá sa dostala už aj na olympijský zoznam.

-zaj-
FOTO Vladimír Gembeš

Na Štrbskom plese.
Zľava: Michael Ivanič,
Matúš Gembeš,
Jakub Martinec

ŠPORT

Florbalový turnaj starších žiakov

Dňa 11. apríla 2024 sa v Terchovej konal florbalový turnaj starších žiakov. Po veľmi tesných výsledkoch si v konkurencii piatich tímov zabezpečilo víťazstvo družstvo zo ZŠ Terchová-ústredie. Gratulujeme.

Celkové poradie: 1. ZŠ A. F. Kollára Terchová-ústredie, 2. ZŠ Svrčinovec, 3. ZŠ A. F. Kollára Terchová-Struháreň, 4. ZŠ Belá, 5. ZŠ Teplička nad Váhom.

-kp-
FOTO Katarína Cingelová

Vitazi

Zvítazil šport

Bilancovanie stolnotenisovej sezóny 2023/2024

Po skončení súťažného ročníka 2023/2024 7. ligy oblastnej stolnotenisovej súťaže sa družstvo Terchovej umiestnilo na 8. mieste. V jednotlivcoch skončil najlepší na 12. mieste Peter Herud, vo štvorhre na 1. mieste Dagmar Gallová. Káder družstva reprezentujúci obec tvorili: Peter Herud, Dagmar Gallová, Michal Hanuliak, Boris Lopusan, Ján Cabada, Ján Ševčík, Róbert Jarabica, Kamil Galvánek a Vladimír Vallo.

Stolnotenisový klub Terchová prijal aj pozvanie od priateľov z družobnej obce Velehrad a 6. apríla 2024 sme sa zúčastnili turnaja družstiev. Naše A družstvo skončilo na 2. mieste, B družstvo na 4. mieste.

Dňa 12. apríla 2024 Stolnotenisový klub Terchová zorganizoval už 12. ročník Veľkonočného turnaja žiakov v telocvični ZŠ Terchová-ústredie.

Poradie v súťaži chlapcov:

Andrej Tichý
Tomáš Zajac
Daniel Valjašek
Lukáš Repán
Adam Meško
Matej Gembeš
Richard Urban
Jozef Zicho
Štefan Meško
Tomáš Kovalčík

Poradie v súťaži dievčat:

Linda Chrapčiaková
Veronika Kvočková

Účastníci turnaja dospelých

Júlia Chrapčiaková
Timea Chabanová

Chlapci a dievčatá boli za účasť odmenení tričkom a medailou, najlepší traja dostali pohár. Ceny a občerstvenie pre účastníkov turnaja deťom venoval Stolnotenisový klub Terchová.

Dňa 13. apríla 2024 sa uskutočnil 22. ročník Veľkonočného turnaja, na ktorom sa zúčastnilo 15 nadšencov stolného tenisu.

Poradie v kategórii jednotlivcov:

Peter Herud
Ján Štefko
Dagmar Gallová

Poradie v súťaži štvorhier:

Vladimír Vallo / Miroslav Pakoš
Ján Ševčík / Ján Štefko
Dagmar Gallová / Michal Hanuliak

Stolnotenisový klub Terchová sa chce touto cestou poďakovať všetkým účastníkom turnaja, sponzorom, vedeniu školy a starostovi obce za podporu, ktorej sa nám dostalo.

TEXT a FOTO STK Terchová
FOTO Marián Zajac

Účastníci turnaja žiakov

Paseky sa radujú

64. ročník Jánošíkovej valaštičky

V nedeľu 25. februára 2024 sa na zjazdovke v Pasekách konali populárne detské verejné preteky v lyžovaní a snowbordingu. Viac o 64. ročníku tradičného podujatia nám prezradil jeho organizátor **Michal Weiner**.

„Deň valaštičky bol v tejto na počasie zvláštnej sezóny vymodlený. Posledný mrazivý deň bol zhruba mesiac a pol pred našimi pretekmi. Bojovali sme so snehom, ktorý nám lyžiarske stredisko Vrátna Malá Fatra zhrnulo ratrakmi z okolitých zjazdoviek. Ako zázrakom v noci pred pretekmi mrzlo a ráno vyšlo slniečko... Bol to úžasný deň – a čo viac, pre zlé snehové podmienky v danom termíne zrušili iné okolité preteky. Prihlásil sa nám tak rekordný počet účastníkov – 198! Organizačne Jánošíkovu valaštičku zastrešovala RAW Vrátna. Vďaka

sponzorom, dobrovoľníkom a počasiu bola celková organizácia a dojem výborný. Absolútne najrýchlejší čas dosiahla pretekárka Sofie Spiegl, ktorej meno tak bude ďalším na Jánošíkovej valaštičke. Všetkým sa chceme poďakovať a zároveň pozývame na jubilejný 65. ročník.“

Marián Zajac
FOTO Vladimír Voráček

...najrýchlejší

Hlavný organizátor OZ ROZSUTEC a spoluorganizátori Jánošíkova koliba,
Hotel Fatra a Obec Terchová Vám prinášajú:

MS VO VARENÍ A JEDENÍ
BRYNDZOVÝCH HALUŠIEK

HALUŠKY TERCHOVÁ

BEÁTA DUBASOVÁ • KRISTÍNA
ČAROVNÉ OSTROHY • TERCHOVSKÁ MUZIKA PUPOV
• HELIGONKÁRI JARKY JELINKOJEJ • DETI Z DETSKÝCH DOMOV

25.05.2024, Terchová
začiatok podujatia 10:00h.

www.haluskyterchova.sk

Generálny partner:

Partneri podujatia:

Terchová – Vrátna dolina 11.05.2024

V rámci organizácie podujatia
Memoriál Branislava Porubčanského
Vás v mene organizačného tímu chceme
pozvať na celodenný program :

- 8:00 Zahájenie Memoriálu
- 9:00 Chovný zvod Farbiarov
  - program pre deti a rodičov v spolupráci so Správou Národného parku Malá Fatra, Terchovskými skautmi, dobrovoľníkmi a organizátormi.
  - možnosť vyhlídkovej jazdy Terchovským vláčikom.
  - selfie fotokútik
  - maľovanie na tvár, cukrová vata, popcorn
  - celodenné občerstvenie v Reštaurácii Humno
  - bude sa variť divinový guláš, domáca kapustnica, domáci perkelť
- 11:00 Vystúpenie sokoliarov
Sokolári Kráľa Svätopluka

Tešíme sa na Vás

Ďakujeme sponzorom: Suveníry Jozef Dikoš, František Šupica-výroba nábytku z porožia

FARSKÝ ÚRAD TERCHOVÁ

v spolupráci so ZŠ s MŠ A.F. Kollára Terchová,
SZUŠ Akadémia muzika Terchová a
ZUŠ L. Árvaya Žilina-elokované pracovisko Terchová
Vás srdečne pozývajú na

KONCERT PRE MAMY

9.máj 2024 16,00 hod.

Kostol sv. Cyrila a Metoda
Terchová

XXII. ROČNÍK

POZVÁNKA
DOVOLUJEME SI VÁS POZVAŤ NA

ŠTART - 10:00
VRÁTNÁ / STARÝ DVOR
CIEĽ - POLUDŇOVÝ GRŮŇ
UVHLÁSENIE VÝSLEDKOV - CHATA NA GRŮŇI

ŠTARTOVNÉ : 15 €

MIMORIADNA ODMENA ZA PREHONANIE TRÁTOVÉHO REKORDU: 1500 €

Registrácia na preteky na mieste + online na:
<https://casomierapt.com/event/22-rocnik-behu-na-poludnovy-grun/>

INFORMÁCIE:
8948 367 434
8983 624 292
EMAIL: chatanagruni@gmail.com, castrol8991@gmail.com

DĹŽKA TRATE: 4000 M
PREUVEŠENIE: 846 M
ŠTART: 6:14 M.N.M.
CIEĽ: 1.460 M.N.M.

BEH NA POLUDŇOVÝ GRŮŇ 2024

VRÁTNÁ® FREE TIME ZONE

NEDEĽA 30.6.2024

ŠTARTOVNÉ : 15 €

MIMORIADNA ODMENA ZA PREHONANIE TRÁTOVÉHO REKORDU: 1500 €

Registrácia na preteky na mieste + online na:
<https://casomierapt.com/event/22-rocnik-behu-na-poludnovy-grun/>

INFORMÁCIE:
8948 367 434
8983 624 292
EMAIL: chatanagruni@gmail.com, castrol8991@gmail.com

DĹŽKA TRATE: 4000 M
PREUVEŠENIE: 846 M
ŠTART: 6:14 M.N.M.
CIEĽ: 1.460 M.N.M.

